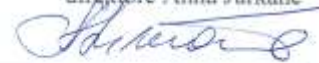

APSTIPRINU
Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-
Turaidas muzejrezervāta
direktore Anna Jurkāne

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀIS KULTŪRAS PIEMINEKLIS – TURIDAS MUZEJREZERVĀTS

2016. gada PUBLISKAIS PĀRSKATS

**Sigulda
2017**

SATURS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	
1.1.	Iestādes juridiskais statuss un struktūra	2
1.2.	Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni	3
1.3.	Pārskata gada galvenās prioritātes	4
2.	FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI	
2.1.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	4-6
2.2.	Iestādes darbības rezultāti	7-21
2.3.	Informācija par pārskata gadā īstenotajām jaunajām politikas iniciatīvām	21
2.4.	Pakalpojumi un uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā	21-23
3.	PERSONĀLS	23
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	
4.1.	Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai	23-25
4.2.	Pasākumi sabiedrības viedokļa izziņai par apmierinātību ar iestādes darbu.....	25
4.3.	Sadarbība ar nevalstisko sektoru	25-26
5.	NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI	26-27

PAMATINFORMĀCIJA

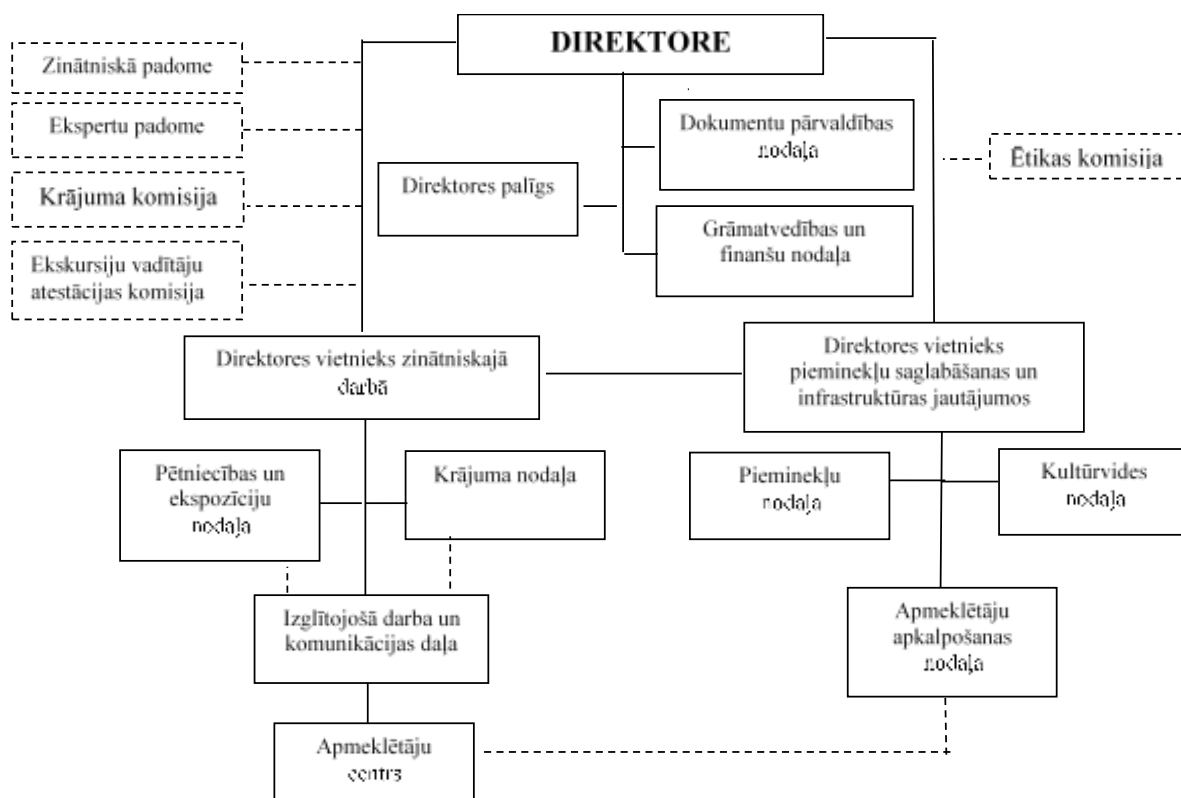
1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra

Īpaši aizsargājama kultūras piemineklis - Turaidas muzejrezervāts (turpmāk tekstā – muzejrezervāts) ir Kultūras ministrijas pakļautībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojas saskaņā ar Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumu, kas apstiprināts ar 2012. gada 18. decembra Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.732.

Turaidas muzejrezervāts izveidots 1988. gadā uz Siguldas novadpētniecības muzeja bāzes, kas savu darbību uzsācis 1948. gadā, lai saglabātu nākamajām paaudzēm vienu no senākajiem Latvijas valstiskajiem veidojumiem – Turaidas vēsturisko centru ar kultūras pieminekļu kompleksu. Muzejrezervātu veido pieminekļi, dabas un kultūrvēsturiskā vide, krājums, kas ir Nacionālā muzeju krājuma daļa. Turaidas muzejrezervāts ar LR Ministru kabineta 01.03.1994. noteikumiem Nr.61 izsludināts par Īpaši aizsargājamo kultūras pieminekli un noteikta tā teritorija. Ar LR Ministru kabineta 28.10.2014. noteikumiem Nr. 664 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – aizsardzības kārtība” ir precizēta teritorijas robeža un noteikta kārtība, kādā tiek nodrošināta muzejrezervāta saglabāšana, uzskaitē, izpēte un izmantošana.

Turaidas muzejrezervāts ir akreditēts uz 10 gadiem līdz 2024. gada 8. maijam (akreditācijas apliecība Nr. 3AA, 09.05.2014.)

Muzejrezervāta darbu vada direktors. Muzejrezervāta struktūrvienības ir daļas un nodaļas. Direktora tiešā pakļautībā ir Direktora vietnieks zinātniskajā darbā, Direktora vietnieks pieminekļu saglabāšanas un infrastruktūras jautājumos, direktora palīgs, Dokumentu pārvaldības nodaļas vadītājs, Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītājs. Muzejrezervāta funkcijas pilda: Krājuma nodaļa, Pētniecības un ekspozīciju nodaļa, Izglītojošā darba un komunikācijas daļa, Apmeklētāju centrs, Pieminekļu nodaļa, Kultūrvides nodaļa un Apmeklētāju apkalpošanas nodaļa. Atbalsta funkcijas pilda: Dokumentu pārvaldības nodaļa, Grāmatvedības un finanšu nodaļa un direktora palīgs. Atbilstoši valsts noteiktam 2016. gada amatu sarakstam, pamatdarbā bija nodarbināti 79 darbinieki.

1.2. Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni

Turaidas muzejrezervāta misija ir harmoniskas sabiedrības veidošana, parādot latviskās dzīvesziņas attīstību un vispārcilvēciskās vērtības ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras mantojumu.

Misijas īstenošanai veic šādas funkcijas:

1. Uztur, pārvalda un attīsta muzeja krājumu – Nacionālā muzeju krājuma daļu
  2. Veic muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas zinātnisko pētniecību
  3. Izglīto sabiedrību, nodrošina tai muzeja vērtību pieejamību
  4. Pēta, atjauno un uztur kultūrvēsturisko vidi
  5. Uztur un attīsta muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru
  6. Restaurē, remontē un uztur attiecīgos kultūras pieminekļus
- Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 3.1.- 3.6. p.*

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, muzejrezervāta pamatuzdevumi ir:

- 1) pētīt Turaidas vēsturiskā centra un novada kultūras un dabas pieminekļus, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu;
  - 2) nodrošināt mērķtiecīgu Nacionālā muzeju krājuma komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
  - 3) veidot informatīvo datu bāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
  - 4) izmantojot Nacionālo muzeju krājumu, veidot ekspozīcijas un izstādes muzejrezervāta vēsturiskajās ēkās, nocietinājumos, būvēs un kultūrvidē;
  - 5) īstenot valsts un starptautiskos projektus un programmas;
  - 6) popularizēt kultūrvēsturiskās vērtības, izmantojot muzeja ekspozīcijas, izstādes un citus ar muzeja darbību saistītus pasākumus;
  - 7) atjaunot zudušās vēsturiskās ēkas un būves, apsaimniekot vai iznomāt tās atbilstoši muzejrezervāta darbības mērķiem;
  - 8) restaurēt vēsturisko vidi muzejrezervāta teritorijā, kopt dabas ainavas, veidot brīvdabas ekspozīcijas;
  - 9) veikt kultūrizglītojošo darbību Turaidas novada un Vidzemes reģiona vēstures, kultūras, mākslas un tautas tradīciju popularizēšanā, izdot ceļvežus, bukletus, zinātniskus izdevumus un citus iespieddarbus, organizēt vietējās un starptautiskās zinātniskās konferences, seminārus un citus pasākumus, piedalīties tajos un nodrošināt attiecīgo pasākumu publicitāti;
  - 10) nodrošināt ekspozīciju un izstāžu pieejamību apmeklētājiem, kā arī gidu pakalpojumus;
  - 11) pētīt sabiedrības pieprasījumu un analizēt muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
  - 12) izstrādāt un īstenot projektus saskaņā ar muzejrezervāta stratēģiju.
- Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 4.1.- 4.12. p.*

Stratēģiskie mērķi 2014. - 2023. :

1. Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai un sabiedrības uzskatu veidošanai pētīt un dokumentēt Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūrvidi, pieminekļus, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un mērķtiecīgi komplektēt muzejrezervāta krājumu.
2. Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu.
3. Reģiona attīstībai un sociālās stabilitātes sekmēšanai pilnveidot muzejrezervāta komunikācijas formas un efektivitāti, attīstīt kultūras tūrisma un paplašināt mērķauditorijas loku.
4. Nodrošināt muzejrezervāta kā kultūras mantojuma institūcijas darbības pilnveidošanu un darbinieku profesionalitātes paaugstināšanu.

1.3. Pārskata gada galvenās prioritātes un pasākumi to īstenošanai

Saskaņā ar Darbības un attīstības stratēģiju 2014-2023 un pieejamajiem finanšu resursiem muzejrezervāts 2015. gadā bija izvirzījis šādas prioritātes un būtiskākos uzdevumus:

1. Prioritāte - **Kultūras mantojuma un dabas aizsardzība un saglabāšana Turaidas vēsturiskajā centrā**
  - Arheoloģiskā un ģeotelpiskā izpēte Dainu kalnā.
  - Vides ekspozīcijas “Bioloģiskās zonas un to anomālijas Turaidas Jāņkalnā” sagatavošana.
  - Turaidas pils pagalma ziemeļaustruma stūra apbūves restaurācija.
  - Klausīnieku mājas restaurācija Turaidas vēsturiskajā centrā un darbs pie ekspozīcijas velītas Latvijas Valsts 100gadei “Ceļā uz Latvijas valsti: Klausīnieks. Saimnieks. Pilsonis” sagatavošanas, t.sk. ekspozīcijas dizaina metu konkurss, animācijā veidota uzskates līdzekļa "No klausīnieka par saimnieku" izveide u.c.
  - Turpināts ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” iekārtošanas darbs Turaidas pagasta magazīnā.
  - Publicēts kataloga “Turaidas pils arheoloģiskajā izpētē atrastās monētas 2., 11-19.gs. un izdota grāmata “Turaidas Dāvida stāstu un spēļu grāmata”.
  - Sagatavoti manuskripti: krājuma katalogam par Turaidas pils arheoloģiskajā izpētē atrastajām dzelzs būvdetaļām un pētījumam par 1624.-1625. gada arklu revīziju un Turaidas un Krimuldas pilsnovadu vēsturisko ģeogrāfiju 13.-17.gs.
  - Sagatavota un eksponēta izstāde “Ceļā uz Latvijas valsti”.
2. Prioritāte - **Vispārcilvēcisko vērtību un latviskās dzīvesziņas popularizēšana un sabiedrības izglītošana ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojumu, nodrošinot kvalitatīvu un daudzveidīgu muzejrezervāta piedāvājuma pieejamību**
  - Nodrošināta muzeja ekspozīciju un Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma pieejamība apmeklētājiem katru dienu, veicot izglītojošo un apmeklētāju apkalpošanas darbu, ēku – pieminekļu saglabāšanas un kultūrvides sakopšanas darbu, sekmējot pašu ieņēmumu plāna izpildi.
  - Veikta Turaidas muzejrezervāta mājaslapas pielāgošana mobilajām ierīcēm.
  - Noorganizētas 4 konferences – 9. aprīlī - Pavasara konference - Informatīvā diena, 4. maijā - zinātniskie lasījumi „Muiža Vidzemē 19. gadsimtā – Latvijas vēstures daļa”, 10. novembrī - Turaidas muzejrezervāta zinātniski praktiskā konference, 15. decembrī – novada izcilai personībai veltītā konference “Mārtiņam Bucleram – 150. Fotogrāfijai veltīts mūžs”.
  - Sadarbībā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju, ar Vidzemes tūrisma asociāciju, sadarbībā ar biedrību “Segewolde” un Pleskavas kultūras pārvaldi /Krievija/ noorganizēti 2 starptautiski semināri un konference
  - Kultūras mantojuma popularizēšanai noorganizēti vairāk nekā 40 izglītojošie pasākumi: gadskārtu ieražu svētki, t.sk. ikgadējais pasākums “Vasaras saulgrieži”, “Baltā galdauta svētki – ceļā uz Latvijas simtgadi”, akcija “Satiec savu meistar!” , starptautiskā akcija “Muzeju nakts 2016”, starptautiskā Muzeju diena, Pils diena “Šodien pils pieder bērniem! Nauda viduslaikos un mūsdienās”, Vidzemes lībiešu pasākums u.c.

2. FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI

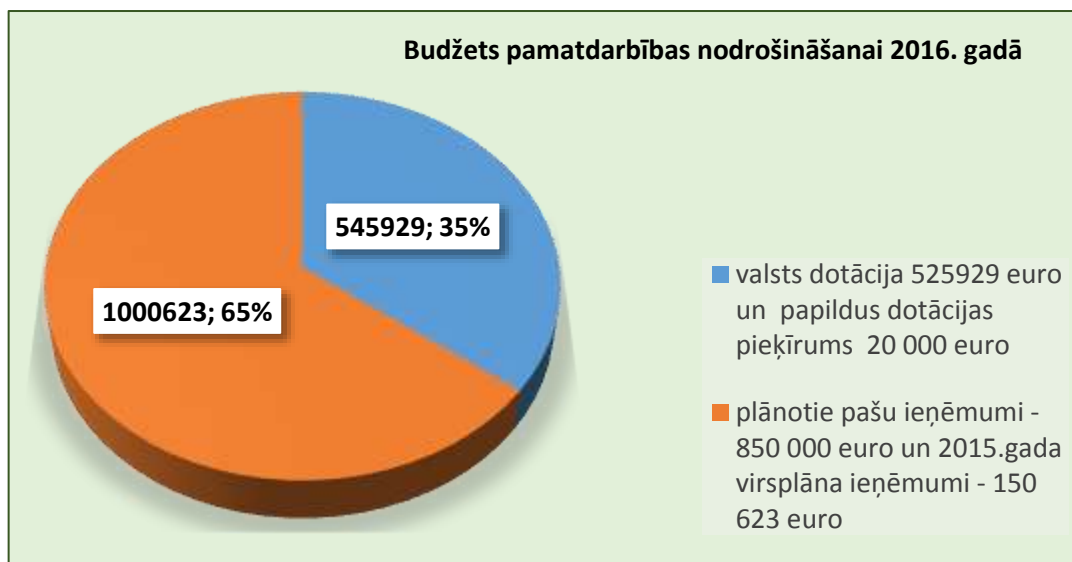
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai un rezultatīvo rādītāju izpildei 2016. gada sākumā apstiprinātie finanšu resursi - **1 123 535 euro**, t.sk.:
valsts dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – **525 929 euro**
plānotie pašu ieņēmumi – **597 606 euro**

Lai nodrošinātu 2016. gadā plānoto izdevumu segšanu saistībā ar muzejrezervāta Nolikumā noteikto funkciju un uzdevumu izpildi, **tika palielināts pašu ieņēmumu plāns no 597 606 uz 850 000**

EUR, kā arī budžetā iestrādāti 2015. gada virsplāna ieņēmumi 150 623 EUR apmērā. Kopējais gada finanšu budžets programmā „Kultūras mantojums” tika palielināts par **20 000 EUR** saistībā ar saņemto finansējumu no muzeju atbalsta programmas (21.04.2016. Līgums Nr.2.5.-11/92 par piešķirtā finansējuma izlietošanu pastāvīgās ekspozīcijas “Garīgā atmoda un pilsoniskā apziņa 19.gs., tās nozīme Latvijas valsts izveidē 20.gs. sākumā” dizaina meta izstrādei).

Atbilstoši veiktajām izmaiņām 2016. gada finansēšanas plānā, budžeta programmā „Kultūras mantojums” pieejamo finanšu resursu kopējais apjoms bija **1 546 552 EUR apmērā.**

Papildus tika saņemts no Siguldas novada pašvaldības finansiālais atbalsts (pašvaldības budžeta transferts) **1 380 EUR** apmērā pasākuma “Šodien pils pieder bērniem. Nauda viduslaikos un mūsdienās” noorganizēšanai, tādējādi palielinot pieejamo finanšu resursu kopējo apjomu līdz **1 547 932 EUR.**

Sniedzot muzeja publiskos maksas pakalpojumus un, aktivizējot apmeklētāju piesaistes darbu, izdodot ceļvedi un reklāmas bukletu vairākās valodās, tika sekmēta pašu ieņēmumu plāna (850000 euro) izpilde. 2016. gadā pašu ieņēmumu kopējā summa ir **863 976 euro**, t.i. par 13 976 euro vairāk nekā bija plānots. Pašu ieņēmumu plāna pārpilde 2016. gadā veidojās galvenokārt no ieejas biļešu un muzeja speciālistu vadīto ekskursiju pakalpojuma sniegšanas ieņēmumiem saistībā ar apmeklētāju skaita pieaugumu aktīvā tūrisma sezonas noslēgumā, pagarinātā darba laika, muzeja pieejamības visu gadu bez brīvdienām, kā arī no veiksmīgas sadarbības ar tūrisma firmām, starptautisku pasākumu organizēšanas un no tūrismam labvēlīgas situācijas Baltijas valstīs.

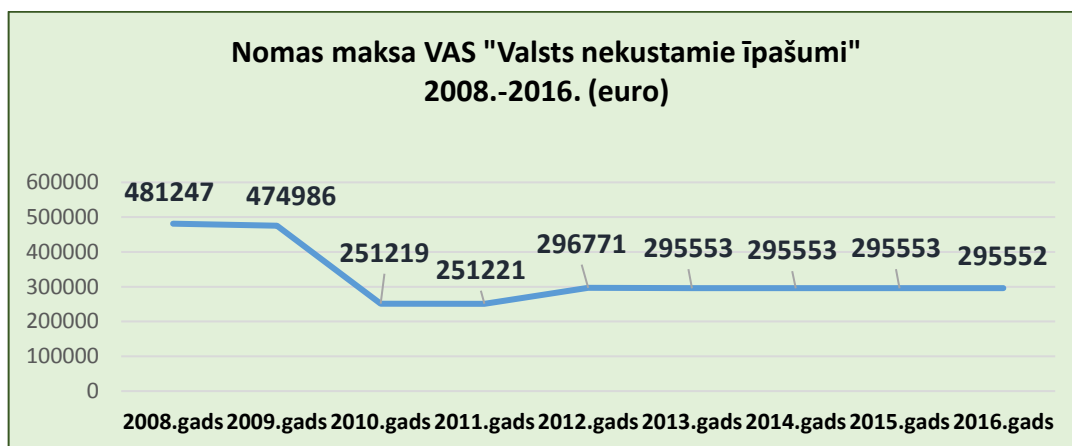

Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi kopā ar valsts dotāciju daļēji nodrošina ar Ministru kabineta noteikumiem apstiprināto muzejrezervāta funkciju izpildi, Nacionālā muzeju

krājuma saglabāšanu, pētniecību, ekspozīciju izveidi un to pieejamību sabiedrībai, kā arī valsts īpašumu, kas reģistrēts VAS "Valsts nekustamie īpašumi" bilancē – valsts nozīmes 38 ēku-pieminekļu saglabāšanu, kultūrvēsturiskās teritorijas 43,63 ha uzturēšanu un infrastruktūras nodrošināšanu.

No valsts budžeta programmas „Kultūras projekti un investīcijas” 2016. gadā, Turaidas muzejrezervātam iedalītā summa **295 552 euro**, kas ir 15 % no kopējā gada budžeta, tika pārskaitīta nomas maksas segšanai VAS „Valsts nekustamie īpašumi”. Šī summa nedod nekādu ieguldījumu muzejrezervāta pamatdarbībai un noteikto funkciju izpildei, tā ir samaksa par valsts īpašuma lietošanu.

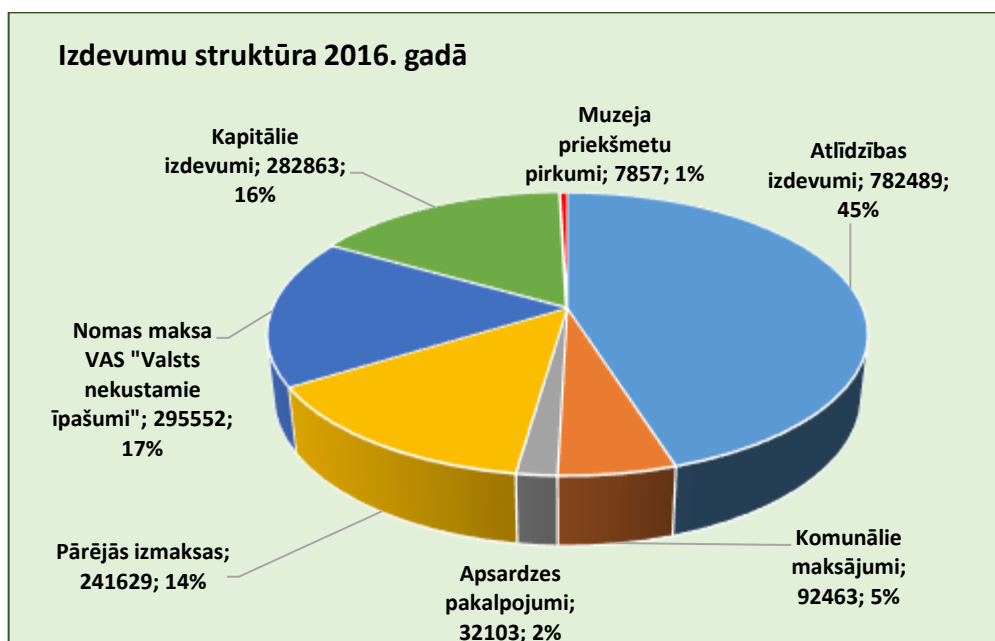
No 2008. gada līdz 2016. gadam muzejrezervāts par nomu ir samaksājis 3 170 122 euro.

Muzejrezervāta funkciju izpildei budžeta programmā „Kultūras mantojums” 2016. gadā tika izlietoti **1 734 976 euro**, t.sk.

precēm un pakalpojumiem -	661 797 euro
atlīdzībai -	782 489 euro
kapitālieguldījumi -	290 720 euro

No kārtējiem izdevumiem lielāko daļu sastāda ar atlīdzību saistītie izdevumi, t.i. **782 489 euro**, Izdevumus darbinieku atalgojumam muzejrezervāts galvenokārt sedz no pašu ieņēmumiem un no iepriekšējā gada ieņēmumu atlikuma. **Vidējais atalgojums uz 1 slodzi mēnesī ir 744,63 euro**, kas ir par 114,37 euro mazāks nekā valstī noteiktā strādājošo vidējā darba samaksa mēnesī 859,00 euro (*pēc CSP datiem, 2016. g., <http://www.csb.gov.lv/notikumi/atalgojuma-kapums-2016-gada-paleninajas-44443.html>*).

2.2. Iestādes darbības rezultāti

Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932.) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana, atbilstoši Kultūras ministrijā apstiprinātajai Darbības un attīstības stratēģijai 2014. - 2023., kārtējā gada darbības plānam un budžetam (budžeta programma „Kultūras mantojums”).

Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai, zinātniski pētnieciskā un izglītojošā darba vajadzībām **tika turpināta Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvēsturiskās vides izpēte**, veicot šīs vides vērtību dokumentēšanu, arheoloģiskās izpētes darbu lībiešu senvietās un Turaidas vēsturiskajā centrā, ēku-pieminekļu arheoloģisko, arhitektonisko izpēti, saglabāšanas un restaurācijas projektu izstrādi, mūsdienu tehniskajām iespējām atbilstošu muzeja pastāvīgo, informatīvo un brīvdabas ekspozīciju un izstāžu izveidi, esošo - papildināšanu un pilnveidošanu, kā rezultātā **ir uzturēts kvalitatīvs muzeja piedāvājums, nodrošināta krājuma un pētniecības darba rezultātu pieejamību sabiedrībai.**

1.prioritāte

Kultūras mantojuma un dabas aizsardzība un saglabāšana Turaidas vēsturiskajā centrā

1.stratēģiskais mērķis

Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai un sabiedrības uzskatu veidošanai pētīt un dokumentēt Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūrvidi, pieminekļus, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un mērķtiecīgi komplektēt muzejrezervāta krājumu (nolikuma 3.1.,3.2.,4.1.,4.2.,6.4.p.)

Pētniecības darbs

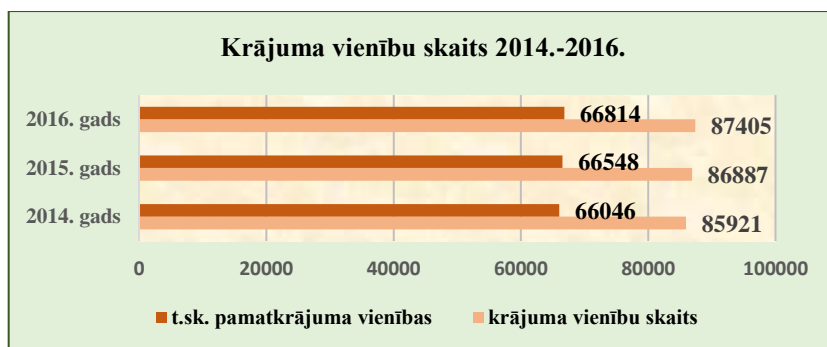
- Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai un sabiedrības uzskatu veidošanai turpināts Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūras mantojuma izpētes un dokumentēšanas darbs, veicot mērķtiecīgu krājuma komplektēšanu un izpētes informācijas apkopošanu 7 pētniecisko tēmu ietvaros. Izmantojot iegūto informāciju, sagatavoti un publicēti 15 pētnieciskie raksti, izdots katalogs “Turaidas pilī arheoloģiskajos izrakumos atrastās monētas 2., 11-19. gadsimts”.
- Dokumentēti un veikta saglabājošā pirmsapstrāde 518 jaunienākošajiem krājuma priekšmetiem, veikta zinātniskā apstrāde 120 priekšmetam, iepirkti 111 priekšmeti par 7 857 euro, restaurēti un konservēti 1 020 priekšmeti, nodrošināta 87 405 krājuma vienības saglabāšana.
- Turpināta bioloģiskās anomāliju apļu struktūru un enerģētikas izpēte Turaidas muzejrezervāta teritorijā, veikta bioloģiskās anomāliju uzmērīšanas un kartēšanas informācijas precizēšana, par izpētes rezultātiem un vides ekspozīcijas ieceri sagatavots un nolasīts ziņojums, izstrādāts vides ekspozīcijas skiču projekts un sagatavots scenārijs videofilmas izveidei.
- Turaidas pilskalna stabilitātes nodrošināšanai turpināti pazemes ūdeņu līmeņa novērojumi un veikti mērījumi ģeodēziskajos urbemos un pils akā, sagatavots ūdens līmeņa mērījumu apkopojums par 2016. gadu.
- Veikta arheoloģiskā izpēte Turaidas Jelgavkalnā (Dainu kalnā), sagatavots un publicēts raksts par izpētes rezultātiem.
- Veikta Turaidas Baznīckalna izpēte ar radiolokācijas metodi, izmantojot specializētu iekārtu – ģeoradaru. Rezultātā tika iegūtas radiogrammas un signālu amplitūdu kartes trīs izpētes laukumiem, kas norāda uz apbedījumu vietām un arī uz kapsētas teritorijas iespējamo nozogojumu. Par izpētes rezultātiem tika sagatavots ziņojums un pārskats.
- Pabeigts un iesniegts Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā un Turaidas muzejrezervāta zinātniskajā arhīvā pārskats par 2015. gadā veikto arheoloģisko izpēti Turaidas Jāņkalna ziemeļu daļas paaugstinājumā. Izpētes rezultātā tika iegūta papildus informācija par senākā ķieģeļu ceĶļa atrašanās vietu un tā pastāvēšanas laiku.
- Sagatavota publikācija par arheoloģiskās izpētes rezultātiem Turaidas muzejrezervāta Jāņkalnā un arheoloģiskās uzraudzības darbiem Siguldas viduslaiku pils teritorijā izdevumam “Arheoloģiskie pētījumi Latvijā 2014.-2015. gadā”.

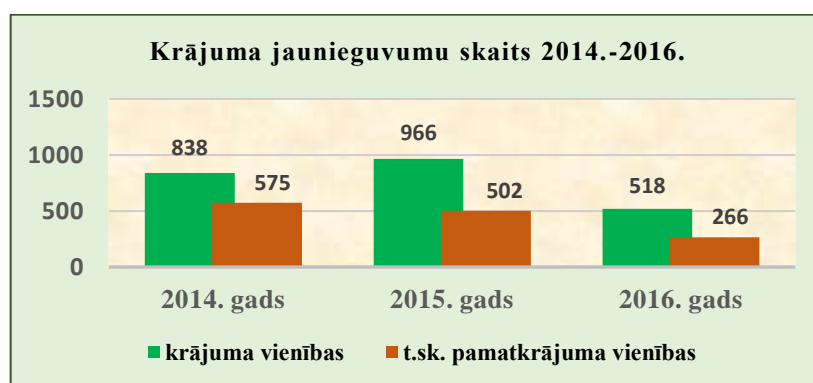
- Sadarbībā ar Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Arheoloģijas nodaļas speciālistiem turpināta arheoloģijas pieminekļu – senkapu uzkalniņu apzināšana Krimuldas novadā (Lēdurgā). Apzināti 4 senkapu uzkalniņi, veikta fotofiksācija, sagatavots pārskats un raksts publicēšanai.
- Turpināts Turaidas muižas vēsturiskā centra pieminekļu izpētes darbs. Pabeigta Šveices mājas kompleksa kultūrvēsturiskā izpēte, sagatavots izpētes pārskats, izstrādāts un realizēts izstādes plāns, nolasīts ziņojums.
- Uzsākta Turaidas muižas kaltes ēkas kultūrvēsturiskā izpēte.
- Apkopoti krājuma izpētes materiāli par arheoloģijas kolekcijā esošajām senlietām un sadarbībā ar numismāti T.Bergu izdots katalogs “Turaidas pilī arheoloģiskajos izrakumos atrastās monētas. 2, 11.-19.gs.”.
- Turpināts tēmas “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē” izpētes darbs saistībā ar ekspozīcijas papildināšanu, nolasīti divi ziņojumi, uzsākta ekspozīcijas papildinājuma plāna “Lībietis dabas pasaulē” sagatavošana, pabeigts starptautiskās ceļojošās izstādes “Gaujas lībiešu mītiskā pasaule” plāns. Izstrādāts un realizēts videofilmas “Metālapstrāde” scenārijs, nodrošināta videofilmas demonstrēšana apmeklētājiem ekspozīcijā “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē”.
- Turpināta Turaidas pils arheoloģiskajos izrakumos atrasto dzelzs būvkalumu kataloga manuskripta sagatavošana, veikta senlietu fotofiksācija un uzrakstīti 200 kataloga priekšmetu apraksti.
- Kataloga “Turaidas muzejrezervāta krājuma 11.-18.gs. māla trauki” sagatavošanai veikta bezripas un agro viduslaiku krājumā esošo māla trauku lausku izpēte, apzināta un apkopota informācija par dzelzs laikmeta māla traukiem Latvijā un Eiropā, sistematizētas 603 māla trauku lauskas, veikta to fotofiksācija un māla masas sastāva analīzes un datēšana, apzinātas trauku rekonstrukcijas iespējas.
- Turpināts darbs tēmas “Rīgas arhibīskaps un arhibīskapijas bruņinieku dzimtas, to loma zemes pārvaldē 13.-16.gs.” izpētē. Sagatavots izpētes pārskats, publicēti divi zinātniskie raksti un nolasīti divi referāti.
- Pamatojoties uz arheoloģiskās un arhitektoniskās izpētes rezultātiem, uzsākta Turaidas pils pagalma ziemeļaustrumu stūra eksponēšanas koncepcijas un ekspozīciju: “Dzīvojamā istaba ar podiņu krāsni” un “Viduslaiku tehnoloģijas Turaidas pilī” plāna sagatavošana.
- Gatavojoties Latvijas valsts izveides 100-gadei, tika turpināta avotu izpēte par 19. gs. un 20.gs. sākuma norisēm Vidzemē, Latvijā un Eiropā, veikta eksponātu sagāde un turpināta ekspozīcijas plāna sagatavošana, informācijas precizēšana un tekstu rediģēšana ekspozīcijai „Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis”. Atbilstoši ekspozīcijas tēmai sagatavoti un nolasīti trīs referāti, izstrādāts un realizēts izstādes “Ceļā uz Latvijas valsti” plāns.
- Tēmas “Turaidas muiža 300 gados” ietvaros turpināta manuskripta “Muiža pagasta rakstveža skatījumā” par Turaidas muižu un muižas ļaudīm Pērsieša publikācijās un muzejrezervāta krājumā.
- Ekspozīciju vajadzībām turpināti pētījumi par spirta brūžiem 19.gs., par 1624.-1625. arklu revīzijām Turaidas un Siguldas pilsnovados, par Krimuldas un Turaidas pilsnovadu vēsturisko ģeogrāfiju un vietvārdiem 13.-19.gs.
- Ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” plāna īstenošanai turpināts darbs ekspozīcijas sadaļā “Atmiņa”, sagatavots plāns un iekārtota izstāde “Vērtību atspoguļojums latviskajā dzīvesziņā”, izstrādāta elektroniskā programma “Latviskās dzīvesziņas vērtības”, sagatavots izstādes “Vīzija 2013” plāns, nolasīti 12 referāti un ziņojumi.
- Turpināts izpētes darbs tēmas “Nesenās pagātnes mantojums” ietvaros, gatavojoties Latvijas valsts 100gadei, sagatavoti un publicēti raksti par Siguldas Jauno pili, par tūrisma attīstības tendencēm Turaidā un Siguldā, par māksliniekiem, kultūras un sabiedriskajiem darbiniekiem, politiķiem, diplomātiem un citām Siguldas pilsētā un novadā dzīvojošām personībām 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā, sagatavots izstādes plāns un eksponēta izstāde “Fotogrāfijai veltīts mūžs. Fotogrāfam Mārtiņam Bucleram – 150”.

Krājuma darbs

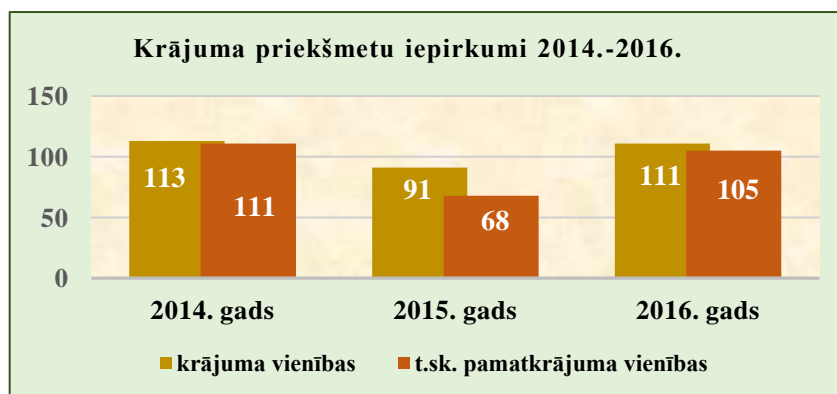
- Muzejrezervāta krājumā uz 2016. gada 31. decembri glabājas 87 405 krājuma vienība, t.sk. 66 814 pamatkrājuma vienības.

- Atbilstoši krājuma politikai, turpināta priekšmetu komplektēšana galvenokārt esošo ekspozīciju papildināšanai, kā arī topošo ekspozīciju vajadzībām. Kopumā 2015. gadā krājums tika papildināts ar 518 vienībām, no tām iepirkta – 111 vienība par 7857 euro, dāvinājumos saņemtas 79 vienības, no citām iestādēm saņemtas – 68 vienības, citi iegūšanas veidi – 260 vienības.

- Lielākā daļa iepirkto priekšmetu ir komplektēti esošajām un topošajām ekspozīcijām. Sagaidot Latvijas valsts simtgadi, tiek veidota ekspozīcija „Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” un veikts intensīvs ekspozīcijai nepieciešamo priekšmetu apzināšanas un komplektēšanas darbs. Krājumā iegūti priekšmeti: vienlemeša arkls, svečturi, kas gatavoti no patronu čaulītēm, dekoratīvs šķīvis, pastkartes, kas atspoguļo Pirmā pasaules kara tematiku, dziesmu klade u.c., papildinās ekspozīcijas stāstu par laika periodu no 1819. līdz 1920. gadam. Turaidas muižas pārvaldnieka vecās dzīvojamās mājas darba kabineta interjeram iegūtas divas papīra preses un litogrāfija ar Krievijas cara Nikolaja I un 12 viņa ģimenes locekļu attēliem. Ar jauniegūtiem materiāliem tiek papildinātas arī esošās ekspozīcijas un krājuma kolekcijas. Vērtīgs jaunieguvums dokumentu un rokrakstu kolekcijā ir Rīgas arhitektūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas restauratora mākslinieka Alfrēda Āboliņa darbnīcas – pagrabīņa viesu grāmata. Ar nozīmīgiem ieguvumiem papildinātas arī fotonegatīvu, digitālo attēlu, tekstilizstrādājumu, sadzīves priekšmetu un mākslas kolekcijas, kuras attiecas uz muzeja darbības aptverto reģionu un pētniecības tēmām.

- Turpināta Turaidas pils arheoloģiskajā izpētē atrasto senlietu reģistrācija. Aprakstītas un krājumā reģistrētas 52 senlietas un būvdetaļas – dažādi apkalumi, durvju, logu viras, pārlietie un restu stieņi (vai to fragmenti), kā arī lielāka izmēra būvdaļas. Krājuma uzskaitē reģistrētas 12 Turaidas Jelgavkalnā arheoloģiskie izrakumos iegūtās senlietas: bronzas gredzens, ornamentēta bronzas atslēdzīņa, kā arī ripas keramikas trauku lauskas u.c.
- Turpināta krājuma priekšmetu zinātniskā apstrāde. Uzrakstīti zinātniskie apraksti 120 krājuma priekšmetiem, sastādītas 784 tematiskās kartotēkas uzskaites kartītes un 518 sistematiskās kartotēkas kartītes.
- Turpināta krājuma priekšmetu finansiālā novērtēšana. Pārskata gadā finansiāli novērtētas un grāmatvedības uzskaitē uzņemtas 4325 vienības par 29 682 euro, pavisam novērtētas 27 045 krājuma vienības par 386804,25 euro, jeb 30,9 % no kopējā krājuma vienību skaita.
- Nodrošināta muzeja krājuma digitalizācija un informācijas datu ievade Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā (NMKK). Uz 31.12.2016. NMKK ievadīta informācija (teksts un attēli) par 24 060 krājuma priekšmetiem, t.sk. pārskata periodā – 1 536 priekšmetiem.
- Turpināta informācijas ievadīšana muzejrezervāta krājuma elektroniskajā katalogā, pavisam ievadīta informācija par 17 828 krājuma priekšmetiem, t.sk. pārskata periodā – 548 priekšmetiem, digitālo attēlu datu bāzē ir ievadīti 20 861 attēli, pārskata gadā – 2359 attēli.
- Sagatavots un iesniegts projekts Valsts budžeta programmas 21.00.00. “Kultūras mantojums” muzeju atbalsta programmai “Muzejisko priekšmetu iepirkums topošajai ekspozīcijai “Spirta brūzis un krogs Vidzemes muižā”. Projekts finansiāli netika atbalstīts.
- Noorganizēta 16 krājuma komisijas sēdes, izskatīti jautājumi un pieņemti lēmumi par krājuma priekšmetu izvērtēšanu uzņemšanai krājumā, par krājuma priekšmetu esības pārbaudi, par krājuma iepirkumiem, par priekšmetu restaurāciju, par krājuma finansiālo novērtēšanu u.c.

2. stratēģiskais mērķis

Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu
(nolikuma 3.1.,3.4.,3.6.,4.7.,4.8.p.)

Muzejrezervāta teritorijas plānošanas procesa pilnveidošana, dabas un kultūrvides saglabāšana un uzturēšana

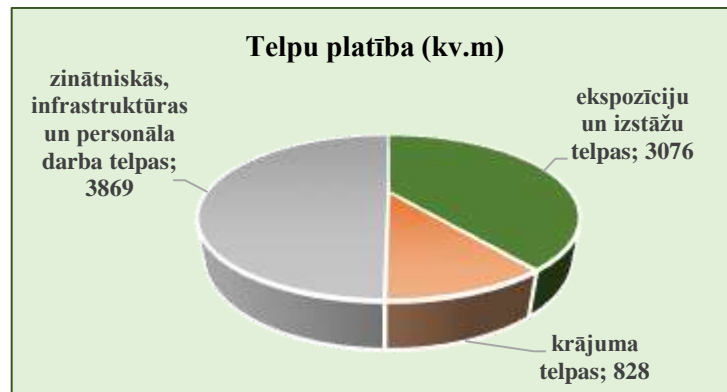
- Turaidas muzejrezervāta lietošanā ir 43,63 ha liela teritorija ar kultūras pieminekļu kompleksiem: Dainu kalnu, Turaidas pilskalnu ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīcu un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centru. Pieejamo finanšu resursu ietvaros tika nodrošināta teritorijas uzturēšana un sakopšana atbilstoši gadalaikam, t.sk. visa veida zālienu pļaušana atbilstoši kultūrvides izmantošanas iespējai (5-15 reizes sezonā), celiņu un laukumu tīrīšana, vairākkārtēja mežacūku postījumu novēršana u.c., tādējādi radot pievilcīgu vidi apmeklētājiem zināšanu apguvei un brīvā laika pavadīšanai.
- Veikta apkārtnes labiekārtošana ap Šveices mājas saimniecības ēku pēc tās restaurācijas darbu pabeigšanas, turpināta apstādījumu veidošana ap pagasta magazīnas ēku, atbilstoši sezonai atjaunoti puķu un krūmu stādījumi.
- Turpināti darbi apmeklētāju ērtību nodrošināšanai, garantējot drošību un apskates objektu pieejamību: uzturēti kārtībā auto stāvlaukumi, atjaunots krāsojums 10 norādes zīmēm un vizuāli uzlabotas 50 augu nosaukumu plāksnītes, veikts plākšņu celiņa remonts no Liepu dārza līdz Dainu kalnam 1079 m² platībā, atjaunots grantēto celiņu segums Dziesmu dārzā un muižas saimnieciskās apbūves centrā u.c. 700 m² platībā, uzstādīti 10 jauni blūža soli un atjaunota atpūtas vieta pie muižas kaltes, organizēta Dainu kalna skulptūru tīrīšana, veikts žoga remonts gar muzejrezervāta teritoriju, atjaunota Māras un Lībiešu taka u.c.
- Kultūrvēsturiskās ainavas kvalitātes nodrošināšanai veikti muzejrezervāta teritorijā augošo koku vainagu kopšanas darbi, izzāģēti koki un krūmi skatu vietu paplašināšanai, izpļauts pamežs 6,5 ha platībā veidojamā meža parka teritorijā. Veikta nozāģēto koku sagarināšana un sakraušana “kukaiņu viesnīcu” ierīkošanai, kā arī sagatavots materiāls taku, kāpņu un tiltiņu remontam.
- Regulāri tika koptas un uzturētas augu ekspozīcijas, atjaunojot un papildinot stādījumus ar dažādām augu šķirnēm, t.sk. tika iestādīti 1000 astilbju stādi 75 m² platībā, 10 rožu un 84 konkrētu sugu koku stādījumi, iestādītas 1090 ziemcietes un 300 sīpolpuķes. Atjaunoti vasaras puķu stādījumi, iestādot 3115

samteņu, atraitnišu, begoniju u.c. vasaras puķu stādus. Veikta teritorijas sakopšana un dekorēšana pasākumu norisei brīvdabā.

- Uzturēti un apsaimniekoti 26 muižas dīķi un dīķu vietas, t.sk. veikta 6 dīķu krastu tīrīšana, planēšana un meniķu remonts. Pabeigta būvprojekta izstrāde astoņu vēsturisko dīķu kaskādes un piegulošās teritorijas labiekārtošanai. Uzsākta būvprojekta izstrāde esošo 10 dīķu krastu nostiprināšanas, teritorijas labiekārtojuma un meniķu/aizsprostu remontam.
- Nodrošināta muzejrezervāta teritorijā esošo trīs meliorācijas sistēmu darbības uzraudzība.
- Uzturēta sadarbība ar vietējo mednieku biedrību par bebru un mežacūku postījumu novēršanu muzejrezervāta teritorijā.
- Veikta Turaidas vēsturiskā centra vides aerofotografēšana, videofiksācija un fotofiksācija visos gadalaikos, fotofiksācija dokumentēta 834 digitālos attēlos.

Turaidas vēsturiskā centra ēku-pieminekļu saglabāšana un uzturēšana

- Pieejamo finanšu resursu ietvaros ir nodrošināta 38 ēku uzturēšana un izmantošana atbilstoši to raksturam un muzejrezervāta funkcijām, nodrošināta pieejamība apmeklētājiem.
- Ēku – pieminekļu telpu kopējā platība ir 7773 m², t.sk. muzeja ekspozīcijām un izstādēm tiek izmantoti 3076 m² jeb 39,57 % no kopējās platības, 828 m² platībā izvietots krājums un administrācijas un personāla darba telpas, ēku, kultūrvides un infrastruktūras uzturēšanas un apmeklētāju apkalpošanas tehniskā atbalsta telpas aizņem 3869 m² jeb 49,77 % no kopējās platības.

- Organizēta būvprojekta ieceres izstrāde Turaidas muižas kūts-staļļa-laidara ēku kompleksa restaurācijai/atjaunošanai un piegulošās teritorijas labiekārtojumam. Turpināta būvprojektu izstrāde vagara mājas restaurācijai, pils R korpusa pagraba pārseguma remontam.
- Lai nodrošinātu Turaidas viduslaiku mūra pils saglabāšanu, pils ēkās regulāri tiek veikti restaurācijas darbi: tika turpināta un pabeigta pils ZA apbūves konservācija/restaurācija, restaurētajā pils austrumu korpusa stūra terasē izveidota jauna skatu vieta un nodrošināta tās pieejamība apmeklētājiem, turpināts Rietumu korpusa koka sargapeju/galeriju atjaunošanas darbs, veikti Ziemeļu priekšpils otrā vārtu torņa pamatu aizsargkārtas atjaunošanas darbi, restaurēti pils mūru atsevišķi posmi u.c.
- Pamatojoties uz izstrādāto un apstiprināto būvprojektu un saskaņā ar 25.01.2016. ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” noslēgto priekšlīgumu par restaurācijas un atjaunošanas darbu izdevumu atlīdzināšanas kārtību, uzsākta Klaušinieku mājas atjaunošana. Veikta atjaunošanas darbu gaitā iegūto balķu dendrohronoloģiskā datēšana.
- Turpināti pārējo muižas ēku uzturēšanas un saglabāšanas darbi: ekspluatācijā tika nodota restaurētā Šveices mājas saimniecības ēka un tajā iekārtota krājuma glabātava, veikta Pārvaldnieka vecās dzīvojamās mājas skursteņu un lieveņu jumta seguma remonts 44 m² platībā, atjaunots Zivju pagraba jumta konstrukcijas un jumta segums, restaurēti Pirts ēkas akmens pamati, nomainīti bojātie sienu balķi un atjaunota grīda 37 m² platībā, Turaidas baznīcā nomainīta trupes bojātā grīda, restaurēti ēkas pamati, veikts ventilācijas sistēmas remonts pārvaldnieka jaunajā mājā, krājuma ēkā veikta grīdas labošana un siltināšana un veikti citi neatliekamie remontdarbi muižas ēkās.

Krājuma saglabāšana

- Muzejrezervāta krājums (86 887 krājuma vienības) glabājas vairākās ēkās-pieminekļos ar kopējo platību 828 m². Tiek veikta regulāra temperatūras un mitruma kontrole krājuma glabātavās un

ekspozīcijās, nodrošinot atbilstošu mikroklimatu, kas tiek uzturēts, izmantojot gaisa sausinātājus, apkuri un vēdināšanu.

- Pārskata periodā visiem 518 jaunienākošiem priekšmetiem ir veikta saglabājošā pirmsapstrāde, tie ir signēti un novietoti glabātavās vai izvietoti ekspozīcijās.
- Veiktas krājuma grāmatu un tekstīliju kolekcijas priekšmetu esības un saglabātības pārbaudes, sastādīti akti, pārbaudītas 4772 krājuma vienības, bojājumi tika konstatēti 68 krājuma vienībām.
- Konservēti un restaurēti 1020 priekšmeti, t.sk. 563 vienības no periodikas kolekcijas, 435 arheoloģiskās senlietas, 16 ādas priekšmeti, māla krūze u.c. Krājuma priekšmetu restaurācijas izmaksu segšanai sagatavoti un iesniegti 6 projekti VKKF finansēšanas konkursiem. Ar VKKF finansiālo atbalstu restaurēti 29 krājuma priekšmeti.
- Uzlaboti krājuma kolekciju glabāšanas apstākļi, iegādāti un uzstādīti mobilie plaukti.
- Veikta jauniegūto priekšmetu atpūkļošana un sakārtošana kastītēs, kā arī veikti citi krājuma saglabāšanas darbi (lielformāta aplokšņu izgatavošana, numuru zīmju izgatavošana, priekšmetu sagatavošana eksponēšanai, pārvietošanai u.c.).

2.prioritāte

Vispārcilvēcisko vērtību un latviskās dzīvesziņas popularizēšana un sabiedrības izglītošana ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojumu, nodrošinot kvalitatīva un daudzveidīgā muzejrezervāta piedāvājuma pieejamību.

3.stratēģiskais mērķis

Reģiona attīstībai un sociālās stabilitātes sekmēšanai pilnveidot muzejrezervāta komunikācijas formas un efektivitāti, attīstīt kultūras tūrisma un paplašināt mērķauditorijas loku. (nolikuma 4.4., 4.5., 4.6., 4.9., 4.10., 4.12.p.)

Krājuma izmantošana

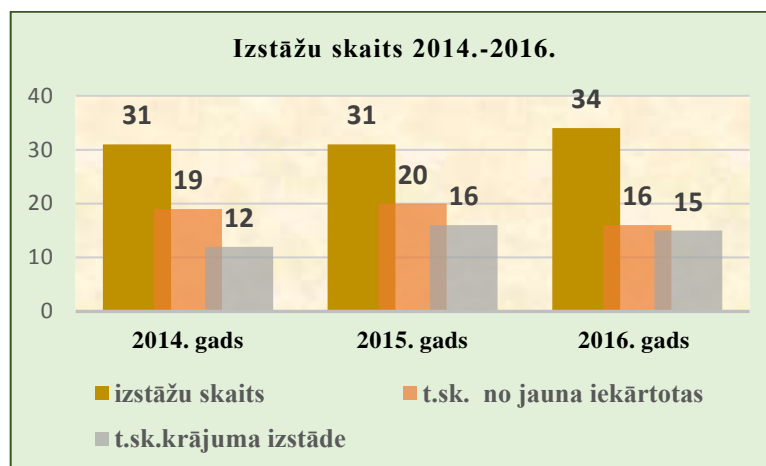
- Veicot izglītojošo darbību, nodrošināta krājuma aprīte - 6724 vienības gadā, t.sk. ekspozīcijās un izstādēs eksponētas 3847 vienības, deponētas 26 krājuma vienības. Krājums tiek izmantots publikācijās, iespieddarbos, reklāmas izdevumos, konsultācijās u.c. Uz krājuma bāzes tiek izstrādāti skolēnu un studentu pētnieciskie darbi. Apmeklētāji ar krājumu var iepazīties arī ekskursijās pa kolekciju glabātavām, atklātajiem krājumiem un izglītojošo programmu nodarbībās. Pētnieciskajam darbam izmantotas 2242 vienības, t.sk. 302 vienības izmantojuši ārpus muzeja interesenti, izgatavoti 475 digitālie attēli, ārpus muzeja interesentu vajadzībām 101 attēls.

Kvalitatīva un daudzveidīga muzejrezervāta piedāvājuma uzturēšana un pilnveidošana

- Pārskata gadā tika turpināta muzeja krājuma popularizēšana un kvalitatīva muzeja piedāvājuma uzturēšana, nodrošinot apmeklētājiem pievilcīgu un draudzīgu muzeja vidi.
- Tika nodrošināta 46 ekspozīciju uzturēšana un pilnveidošana telpās un brīvdabā. Izmantojot muzejrezervāta krājumu un veikto pētījumu rezultātus, informatīvi un mākslinieciski pilnveidotas 6 ekspozīcijas. Ekspozīcija “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē” papildināta ar videofilmu par vienu no senākajām prasmēm – metāla apstrādi un veikta ekspozīcijā esošās digitālās programmas satura tulkošana krievu valodā. Turaidas muižas pārvaldnieka vecās dzīvojamās mājas interjera ekspozīcija papildināta ar jauniem eksponātiem. Ekspozīcija “Turaidas baznīcas un draudzes vēsture” papildināta ar divām informatīvām planšetēm par sakrālā kultūras matojuma saglabāšanu Turaidas baznīcā, atjaunoti interjera ekspozīcijas ceļveži latviešu, angļu, krievu un vācu valodā.
- Turpināts jaunas Latvijas valsts 100gadei veltītās ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks.Saimnieks.Pilsonis” izveides darbs. Tika izsludināts metu konkurss ekspozīcijas mākslinieciskā risinājuma dizaina meta izstrādei un ar konkursa uzvarētāju noslēgts līgums par dizaina meta tehniskā projekta izstrādi. Ekspozīcijas dizaina meta tehniskā projekta izstrādei tika saņemts finansiāls atbalsts no LR Kultūras ministrijas muzeju atbalsta programmas līdzekļiem.
- Turpināta ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” iekārtošana, sadarbībā ar SIA “RIDemo” izstrādāta elektroniskā programma “Latviskās dzīvesziņas vērtības”, iekārtota izstāde

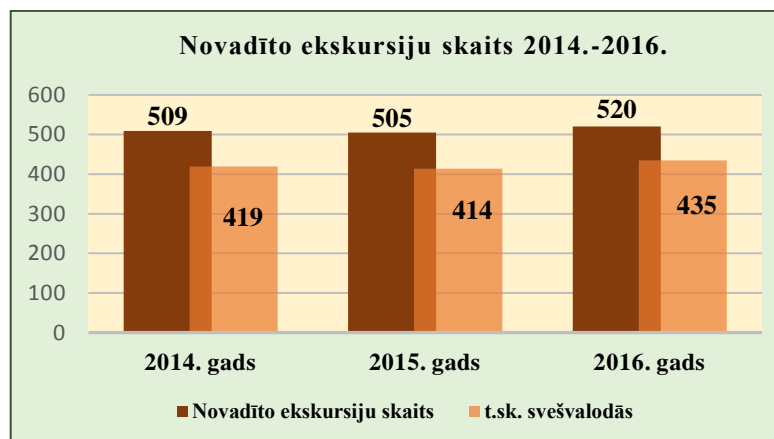
“Vērtību atspoguļojums latviskajā dzīvesziņā” un papildināta digitālā programma “Turaidas muzejrezervāta krājums - atmiņas fenomens”, kas dod ieskatu par muzejrezervāta krājumu, tā darbību materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā.

- Ekspozīcijas 34 izstādes, t.sk. 16 izstādes iekārtotas no jauna. No kopējā izstāžu skaita 15 krājuma izstādes. Sagatavotas un ekspozīcijas divas starptautiskas ceļojošās izstādes: “Turaidas pils krāsns podiņu stāsts” (*The Stories Told by Turaida Stove Tiles*), “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Turaidas muzejrezervātā.” (*Preservation of Intangible Cultural heritage in the Turaidas Museum Reserve*).

Pārskata gadā tika turpināta muzeja krājuma popularizēšana un kvalitatīva muzeja piedāvājuma uzturēšana, nodrošinot apmeklētājiem pievilcīgu un draudzīgu muzeja vidi. Muzeja darbinieki ir vadījuši ekskursijas, lasījuši lekcijas, kā arī īstenojuši daudzveidīgas muzeja izglītojošas nodarbības un organizējuši tematiskus pasākumus:

- Nodrošināts pārskata un tematisko ekskursiju piedāvājums. Novadītas 520 ekskursijas, t.sk. 414 svešvalodās. Pārskata un tematiskās ekskursijas vadītas latviešu, angļu, vācu un krievu valodā.

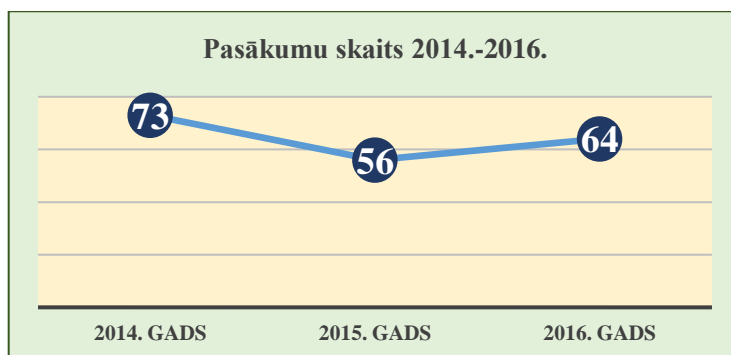

- Novadītas 155 nodarbības 9 izglītojošās programmās. No tām 4 programmas ir pieejams apmeklētājiem arī krievu un angļu valodā. Pavisam nodarbībās ir piedalījušies 3 409 interesenti, t.sk. 2357 pirmskolas un skolas vecuma bērni. Vislielāko popularitāti gan skolēnu, gan pieaugušo vidū ir guvusi programma “*Orientēšanās spēle Tūkstošgades stāsts*”, novadītas 64 nodarbības un programma „Cīmos pie Turaidas fogta”, novadītas 28 nodarbības. 36 nodarbības novadītas jaunlaulātajiem programmas “*Leģenda par Turaidas Rozi jeb septiņu lakatu noslēpums*” un “*Kāzas pie Turaidas fogta*” ietvaros.

- Noorganizētas konferences: Pavasara konference par aktualitātēm muzejrezervāta piedāvājumā 2016. gadā, Zinātniskie lasījumi “*Muiža Vidzemē 19. gadsimtā – Latvijas vēstures daļa*” un Turaidas muzejrezervāta zinātniski praktiskā konference, kuras ziņojumi ir saistīti ar gada laikā paveikto darbu rezumējumu un Turaidas vēsturiskā centra kultūras materiālā un nemateriālā mantojuma saglabāšanu un

popularizēšanu un izcilam novadniekam veltīta konference “Mārtiņam Bucleram – 150. Fotografījai veltīts mūžs”.

- Atbalstot sadarbības partnerus, tika noorganizētai 2 starptautiski semināri un konference: sadarbībā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju - seminārs “Kultūrvēsturiskā ainava Latvijā”, sadarbībā ar Vidzemes tūrisma asociāciju - seminārs “Nemateriālais kultūras mantojums – tūrisma produkta pievienotā vērtība” un sadarbībā ar biedrību “Segewolde” un Pleskavas kultūras pārvaldi /Krievija/ tika noorganizēta II starptautiskā konference “Kultūras un vēstures mantojuma saglabāšana un popularizēšana mūsdienu sabiedrībā – saturs, forma un darba metodes”. Starptautisko semināru un konferences dalībniekiem tika novadītas ekskursijas un sniegta informācija par kultūras mantojumu atbilstoši dalībnieku interesēm.

- Noorganizēti 64 muzejrezervāta mērķiem un uzdevumiem atbilstoši tematiskie, gadskārtu ieražu, ekspozīciju un izstāžu atklāšanas, sadarbības u.c. veida pasākumi, t.sk., ārpus muzeja – 7 pasākumi. Nozīmīgākie pasākumi 2016. gadā: 4. maijā – “Baltā galdauta svētki – ceļā uz Latvijas Valsts simtgadi”, 12. jūlijā – Folkloras kopas “Senleja” Godu diena – Ziedu svētki, 9. augustā - Pils dienas pasākums “Šodien Turaidas pils pieder bērniem”, kas bija veltīts tēmai “Seno gadsimtu nauda”. Pasākuma laikā ģimenes ar bērniem kopīgi izzināja naudas vēsturi interaktīvās darbnīcās un spēlēs, ka arī iepazīt bērnu grāmatīņu “Turaidas pils Dāvida stāstu un spēļu grāmata”. Ar katru gadu palielinās sabiedrības interese ne tikai par Vasaras saulgriežu svētkiem, bet arī par latviskajām tradīcijām un svētku svinēšanu Meteņos, Lieldienās, Mārtiņos u.c. Apmeklētākie pasākumi bija akcija “Muzeju nakts – 2016”, Vasaras saulgriežu svētki un Pils dienas pasākums “Šodien Turaidas pils pieder bērniem”, kas pulcēja kopā vairāk nekā 19 000 apmeklētāju, kā arī rudens zelta lapu laika pasākumi. Pasākumu norises dokumentēšanai veikta fotofiksācija, saglabāti 2150 digitālie attēli.
- Muzejrezervāta speciālisti, izmantojot krājumu, savu pieredzi un zināšanas, nolasīja 44 lekcijas, sniedza vairāk nekā 376 konsultācijas interesentiem par materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izpēti, saglabāšanu un pieejamību.

Muzejrezervāta mājaslapas pilnveidošana

- Mājaslapa nodrošina visa veida informāciju par muzejrezervātu, tā piedāvājumu un darbojas kā komunikācijas līdzeklis sadarbības partneriem un apmeklētājiem. Tajā atrodama bagātīga informācija par muzejrezervāta darbību, piedāvājumu dažādām mērķauditorijām, ieejas biļešu cenām, darba laiku u.c. Plašāka informācija mājaslapas apmeklētājiem ir pieejama latviešu, krievu un angļu valodā, bet pamatinformācija – vēl 8 svešvalodās: vācu, franču, itāļu, igauņu, somu, lietuviešu, spāņu un poļu valodā. Mājaslapa katru dienu tiek regulāri papildināta ar jaunāko informāciju par muzejrezervāta darbību, pasākumiem un citām aktivitātēm, kā arī atbilstoši tām papildināta attēlu galerija. Kopā ievietotas aktuālās 180 informācijas vienības latviešu valodā, kā arī veikta informācijas aktualizēšana un tulkošana angļu un krievu valodā.
- Mājaslapā regulāri tiek publicēti muzeja speciālistu sagatavotie pētnieciskie un informatīvie raksti par kultūrvēstures tēmām saistībā ar muzejrezervāta pētnieciskā darba virzieniem. Informācijas publicēšanai mājaslapā ir izveidota jaunas sadaļas: “Latvijai 100” un “Klaušinieku mājas atjaunošana”. Ir pieejams arī virtuālās komunikēšanas tīkls TWITTER, Facebook, flicr, Youtube, Instagram, kuros ir ziņas un fotoattēli par muzejrezervāta darba aktualitātēm un pasākumiem.

- Mājaslapā 2016. gadā tika veiktas izmaiņas un pielāgota mobilajai versijai tā, lai tā būtu pieejama mobilajās ierīcēs – telefonā vai planšetdatorā. Mājaslapas mobilā versija paver iespējas vēl plašākam interneta lietotāju lokam nodot visa veida informāciju par muzejrezervātu un tā piedāvājumu.
- Nodrošinot plašākai sabiedrībai muzeja pētnieciskā darba rezultātu pieejamību, mājaslapas sadaļā *E-grāmatas* ir publicētas 8 muzejrezervāta izdotās grāmatas, kas lasāmas pilnā formātā gan datora versijā, gan mobilajā versijā, t.sk. 2016. gadā tika publicēts katalogs “Turaidas pilī arheoloģiskajos izrakumos atrastās monētas 2., 11-19. gadsimts.” – 13.-16.gs. dokumentos”.

Muzejrezervāta piedāvājuma un pakalpojumu pieejamības nodrošināšana un sadarbības veicināšana

Skatīt arī pārskata sadaļu „Komunikācija ar sabiedrību”

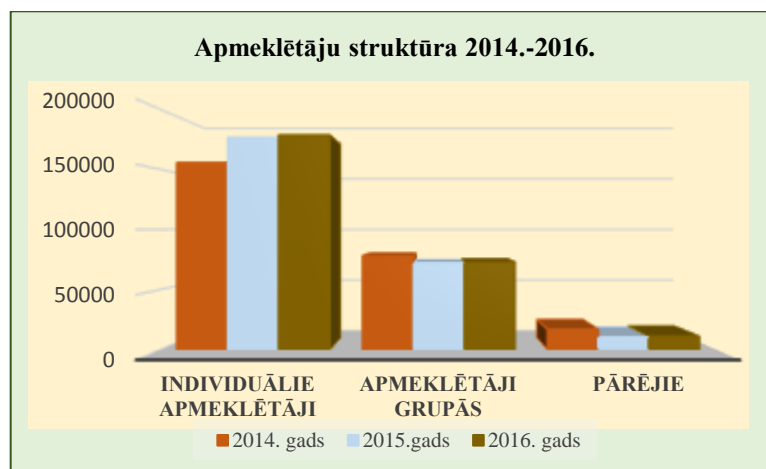
- Turaidas vēsturiskā centra saglabātais un kvalitatīvi uzturētais kultūras mantojums veicina sadarbību un jaunu kontaktu dibināšanu ar Latvijas un ārvalstu tūrisma organizācijām. Pārskata gadā uzturēta sadarbība ar 87 tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, no jauna noslēgti 9 sadarbības līgumi, galvenokārt ar Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tūrisma uzņēmumiem, kuri piesaista tūristus no dažādām pasaules valstīm.
- Uzturēti kontakti un informācijas aprite, veidoti kopīgi projekti ar tūrisma valsts institūcijām, Vidzemes tūrisma asociāciju, Latvijas Profesionālo gidu asociāciju, Siguldas novada Tūrisma informācijas centru, Latvijas piļu un muižu asociācijas u.c.
- Muzeja piedāvājuma reklāmas un apmeklētāju piesaistes nolūkā, turpināta līdzdarbība Siguldas reģionālās tūrisma biedrības organizētajā projektā “Tūrisma klasteris: Tūrisma uzņēmējdarbības veicināšana GNP teritorijā” un Vidzemes tūrisma asociācijas organizētajos vietējā un starptautiskā mēroga pasākumos, t.sk. 2 starptautiskajās konferencēs Čehijā un Portugālē.
- Dalība starptautiskajā tūrisma izstādē „Balttour 2016” sekmēja informācijas sniegšanu plašākai interesentu mērķauditorijai un jaunu sadarbības kontaktu dibināšanu. Turaidas muzejrezervāts pirmo reizi izstādē piedalījās individuāli savā stendā, kur izstādes apmeklētāji varēja iepazīties ar muzejrezervāta jaunākajiem iespaidiem, saņemt reklāmas bukletus un informatīvās lapas ar 2016. gada muzejrezervāta pasākumu plānu latviešu, krievu un angļu valodā, spēlēt spēles un iegūt ielūgumus uz Turaidas pils svētkiem “Šodien pils pieder bērniem!” 06.08., kā arī uz ekrāna aplūkot muzejrezervāta teritoriju visos gadalaikos un Turaidas mūra pils virtuālo rekonstrukcijas modeli, saņemt informāciju par Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojumu un piedāvājumu, t.sk. par interaktīvajām iespējām izzināt vēsturi, svinēt dzimšanas dienas u.c. ģimeņu godus muzejā.
- Muzejrezervātā 2016. gadā uzņemtas 8 ārvalstu žurnālistu, blogeru un 31 tūroperoru grupas no vairāk nekā 20 pasaules valstīm un iepazīstinātas ar Turaidas vēsturisko centru un muzejrezervāta piedāvājumu, sniegta informācija TV raidījumu un filmu uzņemšanai, rakstu publicēšanai starptautiskos medijos un jaunu tūrisma maršrutu izveidei, iekļaujot tajos Turaidas muzejrezervātu.

- Pārskata gadā muzejrezervātu ir apmeklējuši un muzeja pakalpojumus izmantojuši **262 206 apmeklētāji** no vairāk nekā 73 pasaules valstīm. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, apmeklētāju skaits ir pieaudzis par 1,26 %. Turaidas muzejrezervāta pieejamība visu gadu katru dienu un vasaras sezonā ar pagarinātu darba laiku no 9.00 līdz plkst. 20.00 sekmē līdzsvarotu apmeklētāju skaita pieaugumu.

Individuālie apmeklētāji – 178 570, apmeklētāji grupās 72 812, no tiem, skolēni grupās – 11 490, ārzemnieki grupās – 58 747, pārējie apmeklētāji grupās – 2575.

- No kopējā apmeklētāju skaita 68,10 % ir individuālie apmeklētāji. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, individuālo apmeklētāju skaits ir pieaudzis par 1,8 %. Apmeklētāju skaits grupās ir 27,8 % no kopējā apmeklētāju skaita, t.i. par 553 apmeklētājiem vairāk nekā 2015. gadā. Pateicoties tūrisma firmu aktivitātei un veiksmīgai sadarbībai ar līgumfirmām, kā arī Turaidas muzejrezervāta popularizēšanai ārvalstīs, ir pieaudzis apmeklētāju skaits grupās no Francijas, Itālijas, Vācijas, ASV un Spānijas.
- Apmeklētāji grupās TOP 10 veido no šādām valstīm: Vācija – 14 747, Spānija – 9 262, Francija – 6 536, Krievija – 5 761, Lietuva – 5 370, Itālija – 5255, Japāna – 5 132, Igaunija – 3 797, Dienvidkoreja – 3 691, un ASV – 2 234. Turaidas muzejrezervāta apmeklētāju vidū 2016. gadā ir arī tūristi no Āfrikas valstīm, Jaunzēlandes, Libānas, Mongolijas, Andoras, Fidži salām, Kataras, Filipīnu salām, Arābu Emirātiem, Kuveitas, Šrilankas un Ēģiptes.

Starptautiskā sadarbība

2016. gadā turpināta sadarbība, informācijas aprīte un kontaktu uzturēšana ar vairākām muzeja darbībai atbilstošām starptautiskām organizācijām, ārvalstu muzejiem, kultūras mantojuma un tūrisma institūcijām, veidoti kopīgi projekti un organizētas aktivitātes to ietvaros:

- Dalība un muzejrezervāta nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas pieredzes prezentācija 15. Eiropas Etnisko reliģiju kongresā (ECER - European Congress of Ethnic Religions) Prāgā /Čehija/.
- Sagatavots un iesniegts pieteikums starptautiskās gada balvas konkursam “Ilgtspējīgs kultūras tūrisma galamērķis 2016”, ko organizēja Eiropas kultūras tūrisma tīkls ECTN Award 2016. Vērtējumā Turaidas muzejrezervāts ieguva konkursa galveno balvu „Ilgtspējīgs kultūras tūrisma galamērķis 2016”.
- Dalība 9. Starptautiskā Eiropas kultūras tūrisma konferencē “Nemateriālais mantojums: nesalīdzināms ieguvums ilgtspējīga un atbildīga tūrisma attīstībā” Gimaraesā /Portugāle/, nolasīts referāts par Turaidas muzejrezervāta pieredzi nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu, eksponēta ceļojošā izstāde “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Turaidas muzejrezervātā.” /*Preservation of Intangible Cultural heritage in the Turaidas Museum Reserve*/.
- Eiropas Etnisko reliģiju kongress (ECER) Prāgā /Čehija/.
- Sadarbībā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju noorganizēts starptautiskais seminārs “Kultūrvēsturiskā ainava Latvijā”, sagatavots un nolasīts referāts par Turaidas muzejrezervāta pieredzi kultūrainavas saglabāšanā.
- Turpināta sadarbība INTERREG EUROPE projektā “CHRISTA – Culture and Heritage for Responsible, Innovative and Sustainable Tourism Actions”, noslēgts līgums projekta aktivitāšu atbalstam līdz 2020. gadam.
- Sniegts atbalsts biedrībai “Segewolde” II starptautiskās konferences “Kultūras un vēstures mantojuma saglabāšana un popularizēšana: saturs, forma un darba metodes” noorganizēšanā, nolasīti 2 referāti un konferences dalībnieki iepazīstināti ar izstādi “Ceļš uz Latvijas valsti”.
- Sadarbībā ar biedrību „Fenno-Ugria” (Tallina, Igaunija) ņemta dalība Somugru tautu dienas pasākumā Igaunijas Tautas muzejā. Pasākuma laikā tika nolasīts referāts par Gaujas lībiešu kultūras mantojumu Turaidas muzejrezervātā.

- Līdzdalība Baltijas jūras reģiona piļu un muzeju asociācijas 25. Ģenerālajā Asamblejā.
- Nodrošināta muzejrezervāta speciālistu zinātniski pētnieciskā darba rezultātu pieejamība ārvalstu interesentiem. Sagatavots un publicēts raksts par viduslaiku Livonijas fogteju, tās funkcijām Rīgas bīskapijā un arhibīskapijā žurnālā „Forschungen zur baltischen Geschichte” („Pētījumi Baltijas vēsturē”), ko izdod Tartu Universitāte (Tartu Ülikool) sadarbībā ar Hamburgas Universitātes Vācu kultūras un vēstures Ziemeļaustrumeiropā pētniecības institūtu (Nordost-Institut) Līneburgā, Baltijas vēstures komisiju (Baltische Historische Kommission) Getingenē, Tallinas Universitāti un Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāti.
- Tikšanās ar:
  - Tartu Universitātes muzeja darbiniekiem, sniegta informācija par Turaidas muzejrezervāta darbības principiem un attīstības stratēģiju, novadīta ekskursija un sniegta informācija par ekspozīciju veidošanu, apmeklētāju apkalpošanu un citiem ar muzeja darba specifiku saistītiem jautājumiem;
  - Grāfiņi fon Zolmsu, pēdējā Turaidas muižas īpašnieka – Aleksandra Štēla fon Holšteina mazmeitu, informācijas apmaiņa par muižas īpašnieka dzimtas vēstures izpētes materiāliem, iegūti vērtīgi ģeoloģiski materiāli, fotogrāfijas, A. Štēla fon Holšteina atmiņas par Turaidas muižu 19. gs., ekspozīcijas “Turaidas muižas vecajā pārvaldnieka māja” un izstādes “Ceļā uz Latvijas valsti” apskate.
  - Klausu fon Rozenu, Rīgas arhibīskapijas vasaļu dzimtas pēcteci, informācijas apmaiņa par Rozenu dzimtas vēsturi.
- Kvalifikācijas celšanas nolūkā veikti muzejrezervāta speciālistu pieredzes apmaiņas braucieni uz Igaunijas Tautas muzeju /Tartu, Igaunija/ un Helsinku /Somija/ muzejiem, lai iepazītos ar muzeju ekspozīcijām un iegūtu jaunu informāciju ekspozīciju sagatavošanā un iekārtošanā.

Sadarbība ar pētniecības un mantojuma institūcijām

- Turpināta sadarbība ar Latvijas Zinātņu akadēmiju, LU Latvijas vēstures institūtu, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūtu, Vidzemes augstskolu, biedrību „Vidzemes kultūrvēsturiskā mantojuma pētniecības centrs”, Latvijas Nacionālo bibliotēku u.c., kuras ietvaros sekmēta muzejrezervāta pētniecības tēmu izpēte, ekspozīciju izveide, iespieddarbu, izglītojošo pasākumu un konferenču sagatavošana.

Sadarbība ar vietējām pašvaldībām

- ar Siguldas novada domi:
  - Turpināta sadarbība ar Siguldas novada domes Izglītības pārvaldi par novada skolēnu nodarbinātību vasarā. Jelgavkalna (Dainu kalna) arheoloģiskās izpētes izrakumu veikšanā piedalījās 5 Siguldas novada skolēni. Dome kompensēja iesaistīto jauniešu darba samaksu.
  - Līdzdalība Kultūras pārvaldes rīkotajās sanāksmēs, veicinot sadarbību kultūras mantojuma popularizēšanā. Ar domes atbalstu nodrošināta Vasaras saulgriežu svētku norise.
  - Saņemts finansiālais atbalsts 1 380 EUR apmērā pasākuma “Šodien pils pieder bērniem. Nauda viduslaikos un mūsdienās” noorganizēšanai;
  - Turpināta līdzdarbība Siguldas novada Kultūras konsultatīvajā padomē. Noorganizēta padomes dalībnieku uzņemšana muzejrezervātā un sniegta informācija par Turaidas muzejrezervāta darbības principiem, attīstības stratēģiju un Vīziju 2023.
  - Uzturēta sadarbība ar novada Būvvaldi, saņemtas būvatļaujas un apliecinājuma kartes muzejrezervāta ēku restaurācijai un remontdarbu veikšanai.
  - Pamatojoties uz Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta īpašo statusu un tā vēsturiskā plānojuma struktūru, iesniegts priekšlikums par dabas un kultūrvēsturiskās zonas izveidi degradētajā zemesgabalā ar adresi Turaidas ielā 6, Siguldā izveidi, nesaglabājot to kā publiskās apbūves teritoriju, tādējādi nodrošinot atbilstošu šīs teritorijas pieejamību un tās ainavisko vidi.
  - Sniegts būvdarbu un infrastruktūras ierīkošanas darbu izvērtējums nekustamajā īpašumā “Dainas”, kas atrodas Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta aizsargjoslā, konstatējot tur notiekošo darbu veikšanu bez noteiktā kārtībā saskaņotas būvatļaujas.

- ar Krimuldas novada domi:
  - Veikta sarakste un organizētas tikšanās ar domes vadību par Turaidas muzejrezervāta darbību un turpmākajiem attīstības plāniem, par tūrisma infrastruktūras sakārtošanu un normatīvo aktu prasībām atbilstošu zemes nomas līguma noslēgšanu par trīs zemes vienībām, uz kurām atrodas muzejrezervāta apsaimniekošanā esošās inženierbūves “Turaidas stāvlaukumi”.
  - Uzturēta sadarbība ar novada Būvvaldi un saņemtas atļaujas un projektu saskaņojumi muzejrezervāta ēku un teritorijas labiekārtojumu veikšanai.
  - Pamatojoties uz akceptēto būvprojekts “Astoņu vēsturisko dīķu kaskāžu atjaunošana un teritorijas labiekārtojums” un Meža apsaimniekošanas plānu laika posmam no 2015. gada līdz 2034. gadam, iesniegts iesniegums atļaujas saņemšanai veikt meža zemes atmežošanu nekustamajā īpašumā “Turaidas muzejrezervāts” 0,3489 ha platībā.
  - Uzsāktas sarunas par Krimuldas novada pašvaldības tiesiskā valdījumā esošā nekustamā īpašumā “Mežs pie Aivariem”, uz kura atrodas bijušais Turaidas muižas Ķieģeļceplis, nomu 6 ha platībā, lai saglabātu Ķieģeļcepla drupas un skursteni kā industriālā mantojuma objektu un Turaidas vēsturiskā centra neatņemama sastāvdaļu.
  - Sadarbības līguma ietvaros muzejrezervāta pieejamības sekmēšanai sniegts atbalsts Krimuldas novada iedzīvotājiem - novada privilēģiju kartes īpašniekiem, piemērojot atlaidi auto stāvvietas pakalpojumam.

Sadarbība ar vietējiem uzņēmējiem, institūcijām un muzejrezervāta atbalstītājiem

- Muzejrezervāta teritorijā sadarbībā ar vietējiem uzņēmējiem (*SIA “Baltu rotas”, SIA “Rota-L”, SIA “Stiegra”, SIA “Frīda”, I.K “Smēde”, IK “Stopiņi”, u.c.*) tiek nodrošināts papildus piedāvājums apmeklētājiem gan ikdienā, gan pasākumu laikā, sniedzot informāciju un demonstrējot loku šaušanu, kalēja prasmes, piedāvājot suvenīrus un kafejnīcas pakalpojumus.
- Popularizējot Turaidas muižas smēdi un kalēja amatu, sadarbībā ar Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma centru un kalēju Andri Ščeglovu, noorganizēta akcija “Satiec savu meistarū”. Tās laikā apmeklētāji iepazīs ar kalēja amatu, darba rīkiem un kalšanas prasmēm.
- Muzejrezervāta kultūras mantojuma saglabāšanu un izglītojošā darba aktivitātes sekmēja sadarbība ar Latvijas sabiedriskajām organizācijām (“Māras loks”), dažādām kultūras iestādēm, folkloras kopām (“Senleja”, “Silavoti”, „Skandinieki”, “Putni”, “Delve” u.c.), kā rezultātā tika īstenoti sabiedrībai nozīmīgi pasākumi Vasaras saulgrieži, gadskārtu ieražu svētki u.c. Turpināta sadarbība ar biedrību „Kustība par latvisku kultūru izglītībā” par leļļu teātra “Mazie Jāņi” scenārija sagatavošanu un izrādes norisi Vasaras saulgriežu svētkos Turaidā.
- Sadarbībā ar *straume.lmt* noorganizēta Vasaras saulgriežu svētku tiešraide.
- Uzturēta sadarbībā ar Baltijas Muzeoloģijas veicināšanas biedrību, ņemta dalība biedrības sanāksmēs un pieredzes apmaiņas braucienos.
- Sadarbībā ar Latvijas Muzeju biedrību tika noorganizēts Muzeju dienas pasākums, uz kuru bija ieradušies vairāk nekā 540 dalībnieki, t.sk. Latvijas muzeju darbinieki, LZA prezidents O.Spārītis, Kultūras ministrijas pārstāvji, muzeju nozares speciālisti un sagatavota izstāde “Zelta puteklis-2015 pretendenti”.
- Noslēgta vienošanās ar SIA “Apgāds Zinātne” par kataloga “Turaidas pilī arheoloģiskajos izrakumos atrastās monētas. 2, 11.-19.gs.” un grāmatas “Muiža pagasta rakstveža skatījumā” izdošanu.
- Uzturot kontaktus ar sporta biedrību “A2”, tika nodrošināta iespēja interesentiem un aktīvā dzīvesveida piekritējiem piedalīties skrējienā Turaidas pils tornī “Ātrākais ziņnesis”.
- Muzeja piedāvājuma reklāmas un apmeklētāju piesaistes nolūkā, turpināta līdzdarbība Gaujas nacionālā parka tūrisma biedrības organizētajā projektā “Gaujas nacionālā parka klasteris: “Enter Gauja”, dalība klastera darba grupas sanāksmēs un līdzdalība akcijā „Sakrāj savu piedzīvojumu stāstu!”
- Dabas un kultūras pieminekļu izzināšanas, saglabāšanas un popularizēšanas nolūkā turpināta sadarbība ar Latvijas Dabas un Pieminekļu aizsardzības biedrību un noorganizēta biedrības izbraukuma gadskārtējā sanāksme, sniegta informācija par Turaidas muzejrezervāta attīstību un nākotnes projektiem. Sanāksmes dalībnieki apmeklēja izstādi “Ceļā uz Latvijas valsti” un iepazīs ar izstādēm pagasta magazīnā.
- Turpināta sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldi par Gaujas senielejas ainavas atjaunošanas projekta popularizēšanu, lai nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu Gaujas senielejā.

- Veicināta sadarbība ar Siguldas novada skolu jaunatni un jauniešu organizācijām muzejrezervāta pasākumu un citu aktivitāšu atbalstam, iesaistot jauniešus brīvprātīgo (voluntieru) darbā akcijas „Muzeju nakts” laikā, Pils dienā u.c. muzejrezervāta plānotajos pasākumos un akcijās, kā arī organizējot vēstures stundas muzejā skolēnu projektu nedēļas ietvaros.
- Pateicoties ar Nacionālo bruņoto spēku vadības atbalstam, noorganizēta muzejrezervāta teritorijas sakopšanas talka, kurā piedalījās sauszemes brigādes 2. kājnieku bataljona štāba sakaru vada karavīri, kuri veica labiekārtošanas darbus Kalnupītes krastos, vietā, kur plānots atjaunot vecos muižas dīķus un kultūrainavu.
- Muzejrezervāta juridiskā nodrošinājuma uzturēšanai turpināta sadarbība un veikta informācijas aprīte ar ZAB “Zv.advokāta P.Jansona birojs” un zv. advokāti I.Krastiņu.

4. stratēģiskais mērķis

Nodrošināt muzejrezervāta kā kultūras mantojuma institūcijas darbības pilnveidošanu un darbinieku profesionalitātes paaugstināšanu (nolikuma 3.5.,4.5.,4.7.,4.11.,4.12.,6.1.,6.2.,6.3.p.)

Muzejrezervāta normatīvās bāzes un juridiskā nodrošinājuma pilnveidošana

- Turaidas muzejrezervāta attīstības sekmēšanai, sagatavota un eksponēta izstāde “Turaidas muzejrezervāta attīstības stratēģija 2014-2013.” pagasta magazīnā.
- Saskaņā ar saņemtajiem Labklājības ministrijas un Tieslietu ministrijas atzinumiem veikti papildinājumi un atkārtoti iesniegts Kultūras ministrijā Ministru kabineta noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumos Nr.1029 „Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa - Turaidas muzejrezervāta - publisko maksas pakalpojumu cenrādis”. Ar 03.05.2016. Ministru kabineta noteikumiem Nr.284. tika apstiprināti grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumos Nr.1029 "Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta - publisko maksas pakalpojumu cenrādis", kas stājās spēkā 10.05.2016.
- Veikti grozījumi 16.01.2008. nekustamā īpašuma “Turaidas muzejrezervāts” Krimuldas pagastā Nomas līgumā Nr.2721, precizējot līguma priekšmetu un papildinot ar atjaunotiem līguma pielikumiem (Būvju (ēku) saraksts, Inženierbūvju saraksts un Nekustamā īpašuma izveidojuma plāns). Uzsākta priekšlikumu sagatavošana un saskaņošana par grozījumu veikšanu 16.01.2008. nekustamā īpašuma “Siguldā, Turaidas ielā 10” nomas līgumā Nr.2720.
- Izskatīts VAS “Valsts nekustamie īpašumi” priekšlikums 01.10.2009. Nekustamā īpašuma “Rožkalni” un “Ošas” Apsaimniekošanas un lietošanas līguma Nr. 2963” pārslēgšanai saistībā ar līguma termiņa izbeigšanos 31.12.2017.
- Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” izskatīts, saskaņots un noslēgts Priekšlīgums par Klaušinieku mājas restaurācijas un atjaunošanas būvprojekta realizāciju un būvdarbu izdevumu atlīdzināšanas kārtību, kas paredz, ka VAS “Valsts nekustamie īpašumi” apņemas Priekšlīgumā noteiktajā termiņā veikt Klaušinieku mājas, ar kopējo platību 387,9 kv.m., restaurācijas un atjaunošanas darbus līdz 30.06.2018.
- Saskaņā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” 02.02.2015. noslēgto Nekustamā īpašuma – inženierbūvju “Turaidas automašīnu stāvlaukums Nr.1, “Turaidas automašīnu stāvlaukums Nr.2”, “Turaidas automašīnu stāvlaukums Nr.4” Krimuldas novadā Apsaimniekošanas un lietošanas līguma Nr. 3/1-3-15-7/385. 3.1.8. p., turpinātas sarunas ar Krimuldas novada domes vadību par zemes nomas līguma noslēgšanu, noorganizēta tikšanās ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru K.Gerhardu, sniegta informācija un lūgts atbalsts risinājumiem zemes nomas līguma noslēgšanai. Pamatojoties uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas ieteikumu, sagatavota un nosūtīta Krimuldas novada domei ar lūgumu pārskatīt nomas maksas aprēķinu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, ar Krimuldas novada vadību apspriesti jautājumi par zemes nomas līguma nosacījumiem, par zemes zem Turaidas automašīnu stāvlaukumiem atsavināšanu valsts vajadzībām u.c., kas sekmētu stāvlaukumu rekonstrukciju un apsaimniekošanu kopā ar tiem piegulošo teritoriju un nodrošinātu drošu automašīnu novietošanu muzejrezervāta apmeklētājiem.

Muzejrezervāta ēku-pieminekļu, kultūrvides un ekspozīciju uzraudzības un drošības sistēmu pilnveidošana

- Atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem, ir nodrošināta Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšana, veikta ēku un teritorijas fiziskā un tehniskā apsardze un ekspozīciju telpās uzturēts atbilstošs mikroklimats.
- Sadarbībā ar apsardzes un ugunsdrošības pakalpojumu sniedzēju uzturēta drošības sistēmu (apsardzes, ugunsdrošības un videonovērošanas) darbība, veikti nepieciešamie iekārtu remontu un sistēmu pilnveidošanas darbi. Saskaņā ar veikto publisko iepirkumu rezultātiem, noslēgti jauni fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojuma līgumi un ugunsdrošības sistēmas iekārtu tehniskās apkopes pakalpojuma līgums.
- Pēc veiktajiem ēku remontdarbiem no jauna ierīkotas ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes sistēmas, veikta apsardzes signalizācijas izbūve Zivju pagrabā un Pirts ēkā.
- Ikdienā un pasākumu laikā tiek nodrošināta ugunsdrošības normu ievērošana, regulāri notiek apkures sistēmu tīrīšana un darbinieku apmācība ugunsdzēsamo aparātu lietošanā.
- Veiktas pārrunas ar eksponātu uzraugiem par ekspozīciju uzraudzības nodrošināšanu, organizēta ekspozīciju pieņemšana-nodošana, sastādīti 96 akti par ekspozīciju pieņemšanu uzraudzībā.
- Veikti videonovērošanas sistēmas uzstādīšanas darbi muižas jaunās klēts ēkā (krājumā), iekļaujot ēku kopējā muzejrezervāta videonovērošanas sistēmā.

Muzejrezervāta darbībai nepieciešamās infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes uzturēšana un attīstīšana

- Nodrošinot kvalitatīvu muzejrezervāta funkciju izpildi, uzturēta muzejrezervāta infrastruktūra un papildināta materiāli tehniskā bāze: iegādāta jauna kompakta automašīna, ekspozīciju vajadzībām 2 monitori, 3 speciālie monitori (filmu demonstrēšanai izstādē/ekspozīcijā), 3 skārienjūtīgie monitori (2 digitālajām programmām, publiskajam interneta stendam), iegādāti 2 portatīvie datori, 2 galda datori, 2 datu uzglabāšanas serveri, videoprojektors un 3 printeri iekārtas.
- Organizēti infrastruktūras uzturēšanai darbi: veikta Šveices mājas notekūdeņu nosēdakas izbūve, elektroefektivitātes nodrošināšanai turpināta apgaismes tehnikas komponentu nomaiņa Turaidas pils ekspozīcijās, elektrības kabeļu un sadales modernizācijas darbi Šveices mājas klēti un Dampšķūnī, uzstādīti elektroapgaismes ķermeņi Magazīnas ēkā, Zivju pagrabā, nodrošināta sadzīves notekūdeņu savākšanu no decentralizētās kanalizācijas sistēmas u.c.
- Klaušinieku mājas rekonstrukcijas/restaurācijas darbu veikšanai izveidots jauns elektroenerģijas pieslēgums.
- Veikta Turaidas pagasta magazīnas ekspozīciju telpu labiekārtošana, iegādāti krēsli u.c. inventārs.
- Nodrošinot restaurācijas un kultūrvides uzturēšanas materiālu un inventāra uzglabāšanas apstākļus, turpināta noliktavas telpu labiekārtošana Dampšķūnī.
- Ēku-pieminekļu un kultūrvides restaurācijas un projektēšanas darbu, ekspozīcijas iekārtošanas un citu pakalpojumu iegādei noorganizēti 12 publiskie iepirkumi, noslēgti 9 līgumi. Veikti pasūtījumi Elektroniskajā iepirkumu sistēmā un iepirkti materiāli un inventārs 18737,36 euro apjomā. Kopumā muzejrezervāta darbības un infrastruktūras uzturēšanai noslēgti 82 dažādi saimnieciskie līgumi.
- Izskatīta Valsts reģionālā autoceļa P8 Inciems-Sigulda posma km 8.3-12.5 pārbūves būvprojekta minimālā sastāvā atbilstība un saskaņošana ar muzejrezervāta plānoto Turaidas automašīnu stāvlaukumu rekonstrukciju un Turaidas muižas kūts-staļļa-laidara ēku kompleksa restaurāciju/atjaunošanu un jauna ieejas mezgla izveidi.

Iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošana

Pārskata gadā turpināta nolikumā noteikto funkciju izpilde saskaņā ar mērķtiecīgā darba shēmu: pētniecības darbs - krājuma darbs - pieminekļu un kultūrvides darbs - ekspozīciju darbs - izglītojošais darbs, sabiedriskā saskarsme, tūrisms - apmeklētāju apkalpošana.

- Mērķtiecīgu un kvalitatīvu darba rezultātu sasniegšanai turpināta iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošana, pievēršot uzmanību veicamā darba un sasniedzamā rezultāta definēšanai, izpildes termiņiem, savstarpējai sadarbībai un finanšu resursu sadalei. Informācijas aprītei par darbu gaitu, izpildi un sasniegtajiem rezultātiem pārskata periodā tika noorganizētas 13 sanāksmes. Apkopoti speciālistu ikmēneša darba pārskatu dati, sagatavota informācija par rezultatīvajiem rādītājiem iesniegšanai Kultūras ministrijā, statistikas pārskatam IS "Kultūras karte" un gada publiskajam pārskatam.
- Muzejrezervāta darba organizēšanai izdoti 27 rīkojumi pamatdarbības jautājumos, pēc nepieciešamības aktualizēti spēkā esošie un izstrādāti 3 jauni iekšējie normatīvie akti.

- Muzejrezervātā darbojas komisijas, kas kontrolē un nodrošina finanšu un materiālo līdzekļu lietderīgu izmantošanu un materiālo vērtību saglabāšanu: krājuma komisija, iepirkumu komisija un inventarizācijas komisija. Sagatavots vadības ziņojums un finanšu pārskats par gada budžeta finansējuma izlietojumu.
- Līdzdalība Valsts kontroles revīzijas darba nodrošināšanā: atbilstoši pieprasījumam, sagatavots un iesniegts dokumentu apkopojums (grāmatvedības reģistru, iekšējo normatīvo aktu u.c.), sniegta informācija un skaidrojumi par darba samaksas aprēķinu summētā darba laika darbiniekiem, par iepirkumu organizēšanas kārtību un rezultātiem u.c.
- Pamatojoties uz Valsts kontroles revīzijas ziņojumu, pēc Iepirkumu uzraudzības biroja pieprasījuma sagatavoti un sniegti skaidrojumi par fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojumu iegādi 2015. gadā. Tika saņemts 11.10.2016. Iepirkumu uzraudzības biroja lēmums par lietvedības izbeigšanu fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojumu iegādē, jo netika konstatēts administratīvā pārkāpuma sastāvs.
- Lai attīstītu un motivētu uz rezultātu orientētus un ieinteresētus darbiniekus, veikta darbinieku darbības novērtēšana par 2015. gadu, izmantojot informācijas sistēmu "NEVIS". Sagatavoti un ievadīti resursu vadības sistēmā *Horizon 250* rīkojumi personāla vadības jomā, 8 komandējuma rīkojumi, 38 darba līgumi, 44 vienošanās par izmaiņām darba līgumos, 24 autoratlīdzības un uzņēmuma līgumi un 6 vienošanās, veikta personāla saraksta aktualizēšana.
- Darba aizsardzības sistēmas un drošas darba vides uzturēšanai, aktualizēts Darba vides risku novērtējums un organizētas jauno darbinieku pirmreizējās instruktāžas darba aizsardzības jautājumos un pastāvīgo darbinieku ikgadējās instruktāžas, norīkoti 3 darbinieki uz periodisko obligātās veselības pārbaudi un 8 darbinieki uz ērču poti, veikta darbinieku veselības apdrošināšana.

2.3. Informācija par pārskata gadā īstenotajām jaunajām politikas iniciatīvām

Saskaņā ar 2016. gada 29. februāra Ministru kabineta rīkojumu Nr.145 „Par likumprojekta „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2017., 2018. un 2019. gadam” un likumprojekta „Par valsts budžetu 2017. gadam” sagatavošanas grafiku” un atbilstoši Nacionālās attīstības plānam un Kultūrpolitikas pamatnostādņem 2014.-2020. gadam “Radošā Latvija”, 05.05.2015. Kultūras ministrijā tika iesniegts jauno politikas iniciatīvu (JPI) priekšlikums 2017., 2018., 2019. gadam:

- Ekspozīcijas „Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” izveide restaurētajā Turaidas muižas Klaušinieku mājā – 251959 euro apjomā.
- Turaida Muzejrezervāta ugunsdzēsības ūdens apgādes sistēmas izbūve, ugunsdrošības sistēmu rekonstrukcija – 340137 euro apjomā.
- Drošumspēja - 802133 euro apjomā.

No iesniegtajiem JPI priekšlikumiem netika atbalstīta neviena iniciatīva.

2.4. Pakalpojumi un uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

Sniegto pakalpojumu veidi saskaņā ar muzejrezervāta darbības funkcijām un Ministru kabineta 01.10.2013. noteikumiem Nr. 1029 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta publisko maksas pakalpojumu cenrādis” ar 03.05.2016. Ministru kabinetā apstiprinātajiem grozījumiem:

- Maksas pakalpojumi:
- Muzeja ekspozīciju un izstāžu apskate no 01.05. - 31.10. un no 01.11. - 01.05.
- Muzeja brīvdabas ekspozīciju apskate
- Tradicionālā kultūras mantojuma un muižas amatu demonstrējuma apskate
- Pārskata ekskursijas muzeja speciālista pavadībā
- Tematiskās ekskursijas muzeja speciālista pavadībā
- Izglītojošās programmas un lekcijas
- Muzeja krājuma apskate
- Muzeja krājuma materiālu izmantošana
- Muzeja telpu un teritorijas izmantošana

- Citi pakalpojumi

Muzejrezervāta informācijas bukletu, ceļvežu, atklātņu, u.c. materiāla tirdzniecība Turaidas muzejrezervāta Apmeklētāju centrā pēc noteiktām cenām.

Bezmaksas pakalpojumi:

- Muzeja ekspozīciju, izstāžu un brīvdabas ekspozīciju apskate no 01.05. - 31.10. un no 01.11. - 01.05.

Pakalpojums bez maksas pieejams pirmsskolas vecuma bērniem; skolotājiem, kas pavada pirmsskolas vecuma bērnu grupu vai skolēnu grupu (grupā vismaz 10 bērni vai skolēni), bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, dienas aprūpes centra, krīzes centra un internātskolas audzēkņiem, kā arī bērniem, kas ievietoti sociālās rehabilitācijas centrā, un viņus pavadošajām (uzrādot statusu apliecinājošu dokumentu), personām līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, personām ar I un II grupas invaliditāti (uzrādot invaliditātes apliecību) un no vienas personas, kas pavada personu līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti vai personu ar I grupas invaliditāti, Latvijas muzeju darbiniekiem (uzrādot apliecību), Baltijas jūras reģiona piļu un muzeju asociācijas biedriem (uzrādot biedra karti), Starptautiskās muzeju padomes (ICOM) biedriem (uzrādot biedra karti), plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, kas atspoguļo norises muzejā (uzrādot preses karti), grupas (ne mazāk par 15 apmeklētājiem) vadītāja (gida), Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Turaidas draudzes locekļiem dievkalpojumu dienā, jaunlaulātajiem un viņu vedējiem kāzu dienā, apmeklējot Turaidas Rozes piemiņas vietu, muzeja popularitāti veicinošu vizīšu organizatoriem (vismaz divas dienas pirms vizītes iesniedzot (elektroniski nosūtīt uz muzeja oficiālo e-pasta adresi) vizītes organizatora iesniegumu), Turaidas muzejrezervāta drauga kartes īpašniekiem (uzrādot karti un personu apliecinājošu dokumentu), muzeja apmeklētājiem muzeja ikgadējā vasaras saulgriežu pasākuma un starptautiskās akcijas "Muzeju nakts" laikā no plkst. 19.00., muzeja tematisko pasākumu nodrošinātājiem, atbalstītājiem (sponsoriem), izglītības, kultūras un tūrisma nozares institūciju pārstāvjiem un valsts reprezentatīvās funkcijas nodrošinātājiem (uzrādot muzeja ielūgumu).

- Konsultācijas, informācijas sniegšana interesentiem.
- Muzejrezervāta informācijas bukleti, informācijas lapaņas, kas tiek izplatītas bez maksas tūrisma firmām, apmeklētājiem tūrisma gadatirgos u.c.
- Sabiedriskās tualetes un lauku tipa tualetes pakalpojumi.

2.5. Uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

- Muzejrezervāta ekspozīcijas apmeklētājiem ir pieejamas visu gadu, arī brīvdienās un svētku dienās, t.i. 2016. gadā - 366 dienas, 3297 stundas saskaņā ar muzeja darba laiku. Apmeklētājiem brīvajā laikā muzejs bija pieejams 1450 stundas gadā, t.i., sestdienās, svētdienās un svētku dienās, kā arī darba dienās pēc plkst.17.00. Laikā no 1. maija līdz 31. oktobrim pēc plkst.20.00, tika nodrošināta muzeja pieejamība vēl papildus 23 stundas.
- Lai sekmētu muzeja ekspozīciju pieejamību un veicinātu sabiedrības interesi, pamatinformācija apmeklētājiem muzejrezervāta ekspozīcijās un iespieddarbos tiek piedāvāta četrās valodās: latviešu, angļu, krievu un vācu valodā.
- Muzeja pakalpojumu popularizēšanai un vispusīgas informācijas sniegšanai, tika sagatavotas un izplatītas ap 4500 informatīvās lapas muzeja organizētajos pasākumos, konferencēs un izglītojošajās programmās, pasākuma tematikai atbilstoši dizainētas un izvietotas 170 afišas, nosūtīti vairāk nekā 1300 ielūgumi un e-ielūgumi, kā arī sagatavotas uzlīmes, e-kartiņas, iesaiņojuma maisiņi ar Turaidas pils siluetu, diplomu un pateicības rakstu veidnes u.c. muzejrezervātu popularizējoši elementi kvalitatīvai pasākumu norisei.
- Muzejrezervāta apmeklētājiem ir iespēja iegādāties un nosūtīt sešu dažādu Turaidas muzejrezervāta skatu atklātnes ar sveicieniem tuviniekiem un draugiem uz dažādām pasaules valstīm. Pārskata periodā, izmantojot Latvijas Pastu, nosūtītas 124 atklātnes un no publiskā interneta stenda – 115 e-atklātnes.
- Apmeklētāju ērtībām: muzejrezervāta teritorijā izvietoti 10 jauni blūža soli un atjaunota atpūtas vieta pie muižas kaltes, pasākumu laikā papildus tiek izvietoti vēl ap 200 soliem, regulāri tiek apsektas norādes zīmes un nepieciešamības gadījumā atjaunots to krāsojums un teksts, nodrošināti auto stāvlaukuma pakalpojumi, kafejnīcas pakalpojumi, kafijas automāta pieejamība un brīvās piekļuves internets Apmeklētāju centrā, sadarbībā ar SIA „Lattelecom” nodrošināts Wi-Fi pieslēgums Apmeklētāju centrā un Turaidas pilī.

- Uzlabojot apmeklētāju apkalpošanas kvalitāti, ierīkotas kāpņu margas Baznīckalnā drošai piekļūt Turaidas Rozes piemiņas vietas piekļuvei iegādāts programmu norisei nepieciešamais inventārs, atjaunoti ekspozīcijas uzraugu tērpi.

2.6. Pakalpojumi un piemērotas vides nodrošināšana invalīdiem

- Nodrošināta iespēja iebraukt ar invalīdu transportlīdzekļiem muzejrezervāta teritorijā.
- Tiek sniegta informācija un nodrošināta kartes pieejamība ar iezīmētu maršrutu cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kurā iezīmēts ceļš, pa kuru var pārvietoties un apskatāmie objekti. Celiņu segums muzejrezervāta teritorijā atļauj invalīdiem ar funkcionāliem traucējumiem pārvietoties ratiņos, apskatīt brīvdabas ekspozīcijas un Turaidas vēsturiskā centra ēkas no ārpuses, piedalīties brīvdabas pasākumos. Ar pavadoņa palīdzību var iekļūt pārvaldnieka jaunajā mājā, piedalīties konferencēs, pasākumos un apskatīt izstādes, Turaidas pils D korpusā, Turaidas muižas ratnīcā, Dārznieka mājā – apskatīt ekspozīcijas.
- Izmantojot lēzeno ieejas lieveni, var iekļūt Apmeklētāju centrā, kur tiek piedāvāta multimediju programma par Turaidas vēsturisko centru un ekspozīcijām, kā arī kafijas automāts.
- Lai nodrošinātu ērtu pārvietošanos muzejrezervāta teritorijā, apmeklētājiem senioru vecumā, atbilstoši vajadzībai, tiek piedāvāts ratiņkrēsls. Pārējiem apmeklētājiem ar invaliditāti ir nodrošināta vizuālā informācija: norādes zīmes uz apskates objektiem, kasi un tualetēm, informatīvie stendi un brīvdabas ekspozīcijas.
- Pēc pieprasījuma tiek nodrošināti ekskursiju gida pakalpojumi un piemērota atlaide ieejas maksai atbilstoši muzeja sniegto pakalpojumu cenrādim.

3. PERSONĀLS

Uz 2016. gada 31. decembri Turaidas muzejrezervātā strādāja 79 darbinieki, no tiem 2 vietnieki, 8 struktūrvienību vadītāji, 30 speciālists un 38 tehniskie darbinieki. 27 darbinieki ir ar augstāko izglītību, t.sk. 3 zinātņu doktori, pārējiem darbiniekiem – vidējā speciālā vai vidējā izglītība, viens no struktūrvienības vadītājiem turpina augstākā līmeņa studijas Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē. Gada laikā darba tiesiskās attiecības tika nodibinātas ar 2 darbiniekiem un pārtrauktas ar 1 darbinieku. Darbam vasaras sezonā tika pieņemti 24 darbinieki.

No visiem muzejrezervātā strādājošajiem 79 darbiniekiem – 20 % vīrieši un 80 % – sievietes. Visvairāk darbinieku ir vecuma grupā no 31 gada līdz pensijas vecumam, t.i. 67 darbinieki.

Muzejā nostrādātais laiks

Muzeja darbinieki (pastāvīgā darbā)	Muzeja direktors, vietnieki	Struktūrvienību vadītāji	Speciālisti	Pārējie darbinieki	Kopā
Līdz 5 gadi	0	2	14	4	20
5-20 gadi	2	4	12	9	27
vairāk par 20 gadiem	1	2	3	2	8

- Darbiniekiem 2016. gadā tika nodrošinātas apmācības 68 kvalifikācijas celšanas pasākumos, no kuriem 25 pasākumi saistīti ar profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu un pilnveidošanu.
- Muzejrezervāta speciālistu profesionalitātes pilnveidošanas nolūkā apmeklēti muzeji Igaunijā Somijā, Čehijā un Portugālē un iegūta informācija par ekspozīciju mākslinieciskajiem risinājumiem, jauno tehnoloģiju izmantošanu u.c. Ņemta dalība Kultūras ministrijas, Valsts administratīvās skolas un citu mācību centru organizētajosursos un semināros, Baltijas muzeoloģijas veicināšanas biedrības Vasaras skolā, Latvijas un starptautisko kultūras un mantojuma institūciju organizētajās konferencēs, forumos, kā arī apmeklēti muzejrezervāta darbībai atbilstoši pieredzes apmaiņas pasākumi un dalība profesionālo biedrību darbā.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Muzejrezervāts nodrošina sabiedrībai pilnvērtīgu informāciju par muzejrezervāta darbu un piedāvājumu. 2016. gadā tika turpināts daudzveidīgs un regulārs sabiedrības informēšanas darbs par pētnieciskā, krājuma, ekspozīciju un izstāžu izveides darba rezultātiem, par pieminēto un kultūrvides saglabāšanu, veicinot muzejrezervāta atpazīstamību un reklāmu.

- Sadarbības veicināšanai ar tūrisma firmām un gidiem, kā arī ar citiem tūrisma nozares pārstāvjiem, tika organizēta ikgadējā konference - Informācijas diena, kurā varēja iepazīties ar muzejrezervāta 2016. gada tūrisma sezonas piedāvājumu, topošajām ekspozīcijām un citām muzeja darba aktualitātēm.
- Informācija sabiedrībai par muzejrezervāta sniegtajiem pakalpojumiem, pasākumiem un citām aktivitātēm ir pieejama: Turaidas muzejrezervāta mājaslapā www.turaida-muzejs.lv, Kultūras ministrijas Latvijas digitālās kultūrkartes datubāzē, portāla *Latvija.lv* pakalpojumu katalogā, interneta vietnēs www.1188.lv u.c., muzejrezervāta Apmeklētāju centrā izvietotajā vizuālajā informācijā, ceļvežos, reklāmas bukletos, radio un TV u.c.
- Mājaslapa nodrošina visa veida informāciju par muzejrezervātu un tā piedāvājumu. Mājaslapas apmeklētājiem plašāka informācija ir pieejama latviešu, krievu un angļu valodā, bet pamatinformācija vēl astoņās svešvalodās: vācu, franču, itāļu, igauņu, somu, poļu, spāņu un lietuviešu. Mājaslapā tiek publicēti muzeja speciālistu sagatavotie raksti par kultūrvēstures tēmām, saistīti ar muzejrezervāta pētniecisko darbu. Regulāri notiek informācijas aktualizēšana par pasākumiem un aktivitātēm, kā arī atbilstoši tām papildināta attēlu galerija, mājaslapas sadaļā “Aktuāli” ievietotas 180 informācijas vienības, t.i., par 27 vienībā vairāk nekā 2015. gadā. Pārskata periodā ir nedaudz palielinājies mājaslapas apmeklētāju skaits: mājaslapu ir apmeklējuši 52 423 interesenti, veicot 74 392 sesijas, t.i. par 1 % vairāk nekā 2015. gadā.
- Turpināts aktīvs darbs muzejrezervāta informācijas uzturēšanai latviešu un angļu valodā sociālajos tīklos: *draugiem.lv*, *Twitter*, *Facebook*, lai veicinātu muzejrezervāta atpazīstamību. Informācija par muzejrezervāta piedāvājumu un tā pieejamību tiek nosūtīta arī uz muzeja darbībai saistošām interneta vietnēm. Virtuālās komunikēšanas tīklā *TWITTER* ievietotas 96 ziņas, *Facebook.com* – 236 ziņas, arī *flickr*, *vimeo*, *instagram* ir pieejama informācija un fotoattēli par muzejrezervāta aktualitātēm, pasākumiem, kultūrvēsturisko vidi un pieminētajiem, tādējādi piedāvājot papildu iespējas interesentiem ērtāk sekot līdz svarīgākajiem notikumiem muzejrezervātā. Turaidas muzejrezervāta kontam *Facebook.com* lapā seko 2547 sekotāji.
- Informācijas un sarakstes dokumentu apmaiņai ar valsts, pašvaldību institūcijām, sabiedriskām organizācijām, privātpersonām un tūrisma pakalpojumu sniedzējiem izmanto elektronisko pastu (adrese: turaida.muzejs@apollo.lv). Pārskata gadā sniegtas atbildes uz vairāk nekā 3669 e-pasta adresē turaida.muzejs@apollo.lv saņemtajiem iesniegumiem un jautājumiem par muzejrezervāta piedāvājumu, ekspozīciju, ekskursiju un izglītojošo programmu pieejamību u.c.
- Turpinot nodrošināt informācijas pieejamību apmeklētājiem par muzejrezervāta piedāvājumu, izdoti reklāmas bukleti: “Turaidas muzejrezervāts” latviešu, krievu un angļu valodā (kopējais apjoms 6000 eks.), latviešu valodā atkārtoti izdots buklets “Turaidas muzejrezervāta karte – ceļvedis” (kopējais apjoms 2000 eks.), buklets “Turaidas muzejrezervāta izglītojošās programmas” latviešu un krievu valodā – kopējais apjoms 2000 eks. Papildināts un atkārtoti izdots „Turaidas vēsturiskais centrs. Ceļvedis. Turaidas muzejrezervāts” krievu valodā. Reklāmas bukleti ne tikai latviešu valodā, bet arī 15 svešvalodās ir pieejami muzejrezervāta apmeklētāju centrā, kā arī izplatīti starptautiskajos tūrisma gadatirgos, Rīgas un citu Latvijas lielāko pilsētu tūrisma informācijas centros, izsniegti ārvalstu tūroperatoriem un žurnālistiem.
- Intereses rosināšanai sagatavota un izdota grāmata “Turaidas pils Dāvida stāstu un spēļu grāmata”, kurā iekļauti stāsti par pils vēsturi, dažādas spēles un uzdevumi, kas uzrunā jaunāko muzejrezervāta apmeklētāju mērķauditoriju - pirmskolas vecuma bērnus.
- Par muzejrezervāta piedāvājumu publicēta informācija tūrisma aģentūras “Jēkaba ceļojumi” reklāmas bukletā tūristu piesaistei no Lielbritānijas, kā arī reklāmas izdevumā “Old Riga map” u.c.
- Skolēnu mērķauditorijas piesaistei, sagatavota un publicēta informācija par izglītojošo programmu piedāvājumu interneta žurnāla www.skolasvards.lv pielikumos: “Pavasara ekskursiju ceļvedis” un “Rudens ekskursiju ceļvedis”.

- LTV1 raidījuma "4. studija" filmēšanas grupa veica krājuma mākslas priekšmetu kolekcijas filmēšanu, lai sagatavotu sižetu par zelta rudens Siguldas, Krimuldas un Turaidas apkārtnes atveidojumu latviešu mākslinieku gleznās.
- Muzejrezervāts regulāri publicē rakstus un nosūta informāciju nacionālajiem un reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, sniedz intervijas un reklāmu par muzejrezervāta norisēm TV un radio. Veiksmīga sadarbība ir izveidojusies ar vietējiem laikrakstiem, ar kuriem ir noslēgti sadarbības līgumi par informatīvu un izglītojošu rakstu par kultūras mantojumu un muzejrezervāta darba aktualitātēm regulāru publicēšanu laikrakstā "Rīgas Apriņķa Avīze" (19 informatīvie raksti) un mēnešrakstā "Siguldas Avīze" (34 informatīvie raksti). Laikrakstam "Lauku Avīze" un "Neatkarīgā" (19 informatīvie raksti). Pārskata periodā uzturēta informācijas aprīte ar 45 masu medijiem par informatīvo rakstu un preses relīžu publicēšanu. Sniegtas vairāk kā 15 intervijas latviešu un krievu valodā Latvijas Radio, TV un interneta portāliem.
- LTV1 raidījuma "4. studija" filmēšanas grupa veica krājuma mākslas priekšmetu kolekcijas filmēšanu, lai sagatavotu sižetu par zelta rudens Siguldas, Krimuldas un Turaidas apkārtnes atveidojumu latviešu mākslinieku gleznās.

4.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar iestādes darbu

Apliecinājums muzejrezervāta darba kvalitātei ir ekspozīcijas, sakoptā vide un daudzveidīgais piedāvājums, kas apmeklētājiem liek atgriezties vēlreiz un gūt pozitīvas emocijas un jaunu informāciju. Ir novērtēts un atzīts Turaidas muzejrezervāta paveiktais darbs nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā. Turaidas muzejrezervāts ir atzīts kā labākais nemateriālā kultūras mantojuma saglabātājs Eiropā un kā veiksmīgākais LV eksporta zīmols kultūrā:

- Turaidas muzejrezervāts 2016. gadā piedalījās Eiropas nozīmes konkursā "Ilgspējīgs kultūras tūrisma galamērķis 2016" un **saņēma galveno balvu par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu.**
- Turaidas muzejrezervāts 2016. gadā **saņēma LR Kultūras ministrijas Izcilības balvu kultūrā** par starptautiska mēroga sasniegumiem un būtisku ieguldījumu Latvijas kultūras vērtību popularizēšanā, veicot sistemātisku darbu nemateriālā kultūras mantojuma – tradīciju un prasmju – saglabāšanā, pētniecībā un popularizēšanā, izveidojot Turaidas muzejrezervātu par vienu no iecienītākajiem starptautiskā un vietējā kultūras tūrisma galamērķiem.
- Par piedalīšanos akcijā "Meistaru dienas 2016", saņemts Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma centra Pateicības raksts par ieguldījumu Meistaru dienas veiksmīgā norisē, noorganizējot interesentu tikšanos un prasmju apgūšanu pie kalēja A.Ščeglova.
- Turpināta informācijas apmaiņa un uzturēts muzejrezervāta piedāvājuma un apmeklētāju apkalpošanas augstas kvalitātes standarts saskaņā ar Tūrisma attīstības valsts aģentūras 2012. gadā piešķirtās kvalitātes zīmes "QLatvia" noteikumiem.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Turpināta sadarbība ar Turaidas muzejrezervāta Atbalsta biedrību, kuras mērķis ir sniegt atbalstu un intelektuālo ieguldījumu dabas un kultūras mantojuma aizsardzībā un uzturēšanā, lai saglabātu muzejrezervātu un tā tuvāko apkārtni kā nozīmīgu Latvijas kultūrvēsturisko objektu nākamajām paaudzēm. Ar biedrības atbalstu regulāri tika risināti dažādi juridiski jautājumi, organizēti sabiedriskie, kultūras pasākumi un uzturēta komunikācija ar citām sabiedriskajām organizācijām. Pārskata periodā saņemta juridiska palīdzība un atbalsts Turaidas muzejrezervāta darbības un attīstības sekmēšanai:

- lai nodrošinātu Turaidas muzejrezervāta apmeklētāju apkalpošanas kvalitātes paaugstināšanu saistībā ar auto stāvlaukumu plānoto rekonstrukciju, sagatavotas un nosūtītas vēstules Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Krimuldas novada domei par zemes nomas līguma noslēgšanu un aicinājumu noteikt nomas maksu atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām;
- noorganizēta tikšanās ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, lai risinātu jautājumu par Turaidas auto stāvlaukumu zemes nomas līguma noslēgšanu ar Krimuldas novada domi un iespējamo stāvlaukumu zemes vienību atsavināšanu valsts vajadzībām;

- nodrošināta muzejrezervāta publicitāte, apkopojot vēsturisko notikumu izpētes materiālus un publicējot izdevumā „Siguldas Avīze”;

Rezultatīva sadarbība vairāku gadu garumā ir izveidojusies ar Turaidas ev. luterisko draudzi un Turaidas pensionāru kopu „Turaidieši”. Pateicoties draudzes aktīvai darbībai, tiek nodrošināta ekspozīcijas “Turaidas baznīcas un draudzes vēsture” popularizēšana un pieejamība, kā arī sekmēta muzejrezervāta misijas īstenošana vispārcilvēcisko vērtību uzturēšanā, Izrādot savu iniciatīvu, draudzes locekļi kopā ar pensionāru kopu piedalījās Turaidas baznīcas un muzejrezervāta teritorijas sakopšanas talkā. Mūžizglītības procesa sekmēšanai, pārskata periodā tika noorganizētas četras tikšanās ar pensionāru kopas dalībniekiem, kuru laikā tika sniegta informācija par muzejrezervāta piedāvājumu, popularizētas jaunākās publikācijas, un lasītas lekcijas.

5. NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Muzejrezervāts savu darbību 2017. gadā plāno atbilstoši apstiprinātajai **darbības un attīstības stratēģijai 2014. - 2023. gadam un pieejamajiem finanšu resursiem.**

Darbības prioritātes un nozīmīgākie sasniedzamie rezultāti 2017. gadā:

1. Prioritāte:

Kultūras mantojuma un dabas aizsardzība un saglabāšana Turaidas vēsturiskajā centrā

- Turaidas vēsturiskā centra 38 ēku-pieminekļu restaurācija, saglabāšana un uzturēšana, 43,63 ha brīvdabas ekspozīcijas uzturēšana un labiekārtošana.
- Arheoloģiskā un ģeotelpiskā izpēte Baznīckalnā.
- Muižas kaltes un Šveices mājas ēku kompleksa kultūrvēsturiskā izpēte un pārskatu sagatavošana.
- Esošo Dīķu kaskādes nogāžu, aizsprostu, ūdens regulēšanas sistēmu atjaunošanas projekta izstrāde
- Turpināta Turaidas pils koka sargapeju, pusapaļā torņa ārējā un R aizsargsienas D posma atjaunošana, R korpusa pagraba pārseguma atjaunošana u.c.
- Dampšķūņa, Ābolu klēts, Piķiera kūts un Pārvaldnieka jaunās dzīvojamās mājas jumta seguma nomaiņa.
- Klaušinieku mājas restaurācija Turaidas vēsturiskajā centrā un darbs pie Latvijas Valsts 100gadei veltītās ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” sagatavošanas, t.sk. ekspozīcijas dizaina meta projekta I. kārtas realizācija u.c.
- Turpināts ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” iekārtošanas darbs Turaidas pagasta magazīnā, iekārtota ekspozīcijas daļa “Atmiņa”.
- Izdota grāmata “Muiža pagasta rakstveža skatījumā: Turaida un Pērsietis”, LZA Goda doktora Gunāra Jansona (1928-2013) atmiņu grāmata “Savas dzīves piemiņai” un grāmata “Turaidas pils Dāvida stāsti” krievu valodā.
- Sagatavot manuskriptu krājuma katalogam par Turaidas pils arheoloģiskajā izpētē atrastajām dzelzs būvdetaļām un uzsākt kataloga “Turaidas muzejrezervāta krājuma 11.–18. gadsimta māla trauki” sagatavošanas darbu.
- Sagatavot un eksponēt izstādes: “Pilsonis”, “Vīzija-2023”, “Pērsietim – 155”, “Bībeles un dziesmu grāmatas TMR krājumā”, “Rakstniecei Astrīdai Beinārei – 80” u.c., veikta kvalitātes uzlabošana un atjaunotas ekspozīcijas: „Turaidas muižas pirts” un “Zvejas rīki”.

2. Prioritāte:

Vispārcilvēcisko vērtību un latviskās dzīvesziņas popularizēšana un sabiedrības izglītošana ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojumu, nodrošinot kvalitatīvu un daudzveidīgā muzejrezervāta piedāvājuma pieejamību

- Nodrošināta muzeja ekspozīciju un Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma pieejamība apmeklētājiem katru dienu, veicot izglītojošo un apmeklētāju apkalpošanas darbu, ēku – pieminekļu saglabāšanas un kultūrvides sakopšanas darbu, sekmējot pašu ieņēmumu plāna izpildi.

- Sagatavots priekšlikums un uzsākta izglītojošās programmas un audiogida (mobilai aplikācijai) saturs izstrāde topošās ekspozīcijas “Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” vajadzībām
- Noorganizētas 3 konferences – 9. aprīlī - Pavasara konference - Informatīvā diena, 18. oktobrī - Starptautiska konference “Reformācijai 500 - jauno laiku vēsmas Turaidā un Eiropā 10. novembrī - Turaidas muzejrezervāta zinātniski praktiskā konference.
- Kultūras mantojuma popularizēšanai noorganizēti vairāk nekā 40 izglītojošie pasākumi: gadskārtu ieražu svētki, t.sk. ikgadējais pasākums “Vasaras saulgrieži”, akcija “Satiec savu meistarū!”, starptautiskā akcija “Muzeju nakts 2017”, Baltā galdauta svētki – vasaras sezonas atklāšana, akcija “Nāc piknikā Turaidā!”, Muzejnieku diena, Latvijas 100gades ieskaņā – Latvijas bērnu folkloras diena Dainu kalnā, Pils diena “Šodien pils pieder bērniem!”, Krievvalodīgo mediju diena Turaidā, grāmatiņas “Turaidas pils Dāvida stāstu un spēļu grāmata” krievu valodā atvēršana u.c.
- Uzsākta muzejrezervāta apmeklējuma e-biļetes izstrāde.

I.Mikanovska-Mikalovska
 67971402
 inta.mikanovska@turaida-muzejs.lv